

**Профспілка трудящих
металургійної і гірничодобувної
промисловості України**

ПРОФСПІЛКА

№3' 2011

**Краткий обзор Налогового
кодекса Украины**

Специальный выпуск

Дніпропетровськ

«ПРОФСПІЛКА» Спеціальний випуск

Свідоцтво про реєстрацію
№ 12929-1814 Р

Засновник і видавець:
Центральний комітет Профспілки
металургів і гірників України
Голова ЦК ПМГУ: Володимир Казаченко

Матеріали підготували:
Фінансово-господарче Управління ЦК ПМГУ,
Інформаційно-аналітичний центр ЦК ПМГУ

Адреса: Україна, м. Дніпропетровськ,
пл. Леніна, 1, 49000
Тел.: 791-01-74, 791-19-31
www.pmgu.dp.ua
infocentre@email.com.ua

Здано до друку 15.02.2011 р.

Друк: ПВТКП «ПАФ», ДП № 12
м. Дніпропетровськ
Наклад 500 прим. Зам. № 9

СОДЕРЖАНИЕ

Постанова про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах.....	4
Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах.....	5
Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»	15
Постанова про затвердження переліку видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	42
Перелік видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	43
Краткий обзор Налогового кодекса Украины.....	46
Налог на доходы физических лиц.....	56
Командировки: что изменилось	62
Налоговые соцльготы в 2011 году: размеры и документы	65
Надо ли подавать заявление на налоговую социальную льготу в 2011 году	72

ПОСТАНОВА

12.11.2003 №492

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 грудня 2003 р.
за №1172/8493

**Про затвердження Інструкції
про порядок відкриття, використання і закриття
рахунків у національній та іноземних валютах
(У зв'язку з технічною помилкою додатково див. Лист
Національного банку №25-119/1690-9687 (v9687500-03)
від 23.12.2003)**

(Із змінами, внесеними згідно з Постановами Національного банку №295 (z0797-04) від 23.06.2004 №110 (z0446-05) від 04.04.2005 №280 (z0947-05) від 10.08.2005 №419 (z1397-05) від 10.11.2005 №485 (z0023-06) від 21.12.2005 №236 (z0856-06 від 26.06.2006 №3 (z0042-08) від 08.01.2008 №158 (z0321-09) від 23.03.2009 №4 (z0102-10) від 05.01.2010 №223 (z0475-10) від 30.04.2010 №421 (z0830-10) від 10.09.2010)

Відповідно до статті 7 Закону України «Про Національний банк України» (679-14) і з метою приведення порядку ведення рахунків клієнтів банків у відповідність до вимог Цивільного кодексу України (435-15) та Господарського кодексу України (436-15) Правління Національного банку України **ПОСТАНОВЛЯЄ**:

1. Затвердити Інструкцію про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах (додається).

3. Департаменту платіжних систем (В.М. Кравець) після державної реєстрації в Міністерстві юстиції України довести зміст цієї постанови до відома Операційного, територіальних управлінь Національного банку України та банків для використання в роботі.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на начальників територіальних управлінь Національного банку України.

5. Постанова набирає чинності з 1 січня 2004 року.

Голова

С.Л. Тіріпко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
12.11.2003 №492

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
17 грудня 2003 р.
за №1172/8493

ІНСТРУКЦІЯ

про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах

1. Загальні положення

«—»

1.3 Юридичні особи-резиденти можуть відкривати поточні та/або вкладні (депозитні) рахунки в банках через свої відокремлені підрозділи (далі – поточний рахунок відокремленого підрозділу, вкладний (депозитний) рахунок відокремленого підрозділу). (Пункт 1.3 доповнено абзацом згідно з Постановою Національного банку №485 (з0023-06) від 21.12.2005).

«—»

1.5. Умови відкриття рахунку та особливості його функціонування передбачаються в договорі, що укладається між банком і його клієнтом, і не повинні суперечити вимогам цієї Інструкції.

1.6. Порядок проведення операцій за рахунками клієнтів, відкритих у національній та іноземних валютах, регулюється законодавством України, у тому числі нормативно-правовими актами Національного банку. Операції за рахунками здійснюються за допомогою платіжних інструментів за формами, установленними банківськими правилами (нормативно-правовими актами Національного банку, внутрішніми положеннями банку тощо).

1.7. Банк може відмовити клієнту в обслуговуванні рахунку у випадках, передбачених законодавством України і договором.

1.8. Банки відкривають своїм клієнтам за договором банківського рахунку поточні рахунки, за договором банківського вкладу – вкладні (депозитні) рахунки.

Поточний рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів відповідно до умов договору та вимог законодавства України.

До поточних рахунків також належать:

рахунки за спеціальними режимами їх використання, що відкриваються

у випадках, передбачених законами України або актами Кабінету Міністрів України;

поточні рахунки типу «Н», що відкриваються в національній валюті офіційним представництвом і представництвом юридичних осіб-нерезидентів, які не займаються підприємницькою діяльністю на території України;

поточні рахунки типу «П», що відкриваються в національній валюті постійним представництвом;

(Абзац сьомий пункту 1.8 глави 1 виключено на підставі Постанови Національного банку №223 (з0475-10) від 30.04.2010)

поточні (накопичувальні) рахунки виборчих фондів. (Абзац пункту 1.8 глави 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №295 (з0797-04) від 23.06.2004)

інвестиційні рахунки, що відкриваються нерезидентам-інвесторам в уповноважених банках України відповідно до вимог цієї Інструкції для здійснення інвестиційної діяльності в Україні, а також для повернення іноземної інвестиції та прибутків, доходів, інших коштів, одержаних іноземним інвестором від інвестиційної діяльності в Україні; (Пункт 1.8 доповнено абзацом згідно з Постановою Національного банку №485 (з0023-06) від 21.12.2005).

Вкладний (депозитний) рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей, що передаються клієнтом в управління на встановлений строк або без зазначення такого строку під визначений процент (дохід) і підлягають поверненню клієнту відповідно до законодавства України та умов договору. (Абзац пункту 1.8 із змінами, внесеними згідно з Постановою Нацбанку №110 (з0446-05) від 04.04.2005).

До вкладних (депозитних) рахунків також належать пенсійні депозитні рахунки, що відкриваються фізичним особам відповідно до Закону України «Про недержавне пенсійне забезпечення» (1057-15) для накопичення заощаджень на виплату пенсії. (Пункт 1.8 доповнено абзацом згідно з Постановою Національного банку №485 (з0023-06) від 21.12.2005).

1.11. Клієнти можуть відкривати лише один поточний рахунок для формування статутного фонду (статутного або складеного капіталу, пайового або неподільного фонду) суб'єкта господарювання – юридичної особи (у національній та/або іноземній валюті) та один поточний рахунок (у національній та/або іноземній валюті) за кожною угодою сумісної (спільної) діяльності без створення юридичної особи. (Пункт 1.11 в редакції Постанови Нацбанку №110 (з0446-05) від 04.04.2005).

«—»

1.14. Днем відкриття поточного рахунку клієнта вважається дата, що зазначена на заяві про відкриття цього рахунку в розділі «Відмітки банку».

1.15. Місцезнаходженням (місцем проживання) власника рахунку – суб'єкта господарювання вважається місцезнаходження (місце проживання), зазначене в свідоцтві про державну реєстрацію.

Місцезнаходження (місце проживання) суб'єкта господарювання, зазначене в картці із зразками підписів і відбитка печатки (картці із зразками підписів), має відповідати місцезнаходженню (місцю проживання), наведеному в свідоцтві про державну реєстрацію.

У разі зміни місцезнаходження (місця проживання) власник рахунку – суб'єкт господарювання в місячний строк з дня отримання нового свідоцтва про державну реєстрацію зобов'язаний подати до банку копію цього свідоцтва, засвідчену органом, що його видав, або нотаріально. Копії нового свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи, засвідчені органом, що його видав, або нотаріально, у такий самий строк подаються до банків, у яких відкрито рахунки відокремлених підрозділів цієї юридичної особи. (Абзац третій пункту 1.15 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №485 (з0023-06) від 21.12.2005).

У разі зміни місцезнаходження суб'єкта господарювання, що пов'язане із зміною адміністративного району (міста), цей клієнт додатково в місячний строк після зняття з обліку органом державної податкової служби за попереднім місцезнаходженням має подати копію нового документа, що підтверджує взяття його на облік органом державної податкової служби за новим місцезнаходженням, засвідчену органом, який видав документ, або нотаріально. (Абзац четвертий пункту 1.15 глави 1 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №158 (з0321-09) від 23.03.2009).

Копії нового свідоцтва про державну реєстрацію та нового документа, що підтверджує взяття суб'єкта господарювання на облік органом державної податкової служби, можуть бути засвідчені підписом уповноваженого працівника банку як такі, що відповідають оригіналу, у разі пред'явлення клієнтом оригіналів цих документів. (Пункт 1.15 глави 1 доповнено абзацом згідно з Постановою Національного банку №158 (з0321-09) від 23.03.2009).

На підставі поданих документів уносяться відповідні зміни до картки із зразками підписів і відбитка печатки (картки із зразками підписів) або подається нова картка.

(Абзац шостий пункту 1.15 виключено на підставі Постанови Національного банку №485 (з0023-06) від 21.12.2005).

(Пункт 1.15 в редакції Постанови Нацбанку №110 (з0446-05) від 04.04.2005).

2. Ідентифікація клієнтів

«—«

2.4. Особи, які мають право першого та другого підписів, особисто подають до банку документи, які передбачені цією Інструкцією для відкриття поточних і вкладних (депозитних) рахунків юридичних осіб і відокремлених підрозділів. Ці особи мають пред'явити уповноваженому працівнику банку паспорт або документ, що його замінює, і документи, що підтверджують їх

повноваження. Фізичні особи-резиденти додатково мають пред'явити документ, виданий органом державної податкової служби, що засвідчує присвоєння їм ідентифікаційного номера платника податків.

Уповноважений працівник банку ідентифікує цих осіб та підтверджує здійснення ідентифікації копіюванням відповідних документів у порядку, установленому пунктом 2.3 цієї Інструкції.

У разі змін у складі осіб, які мають право розпоряджатися рахунком юридичної особи або відокремленого підрозділу, новопризначена особа (особи) має особисто подати картку із зразками підписів і відбитком печатки, пред'явити паспорт або документ, що його замінює, і документи, що підтверджують її повноваження. Фізична особа-резидент додатково має пред'явити документ, виданий органом державної податкової служби, що засвідчує присвоєння їй ідентифікаційного номера платника податків. Уповноважений працівник банку ідентифікує цю особу (осіб) і підтверджує здійснення ідентифікації копіюванням відповідних документів у порядку, установленому пунктом 2.3 цієї Інструкції.

3. Порядок відкриття поточних рахунків у національній та іноземних валютах суб'єктам господарювання

«—«

3.5. Професійна спілка або об'єднання профспілок (далі – профспілка), яка не має рахунків у цьому банку, для відкриття поточного рахунку подає до банку такі документи:

заяву про відкриття поточного рахунку (додаток 1). Заяву підписує керівник профспілки або інша уповноважена на це особа; (Абзац другий пункту 3.5 в редакції Постанови Нацбанку №110 (з0446-05) від 04.04.2005).

копію статуту (положення) профспілки, засвідчену нотаріально;

копію довідки про внесення профспілки до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, засвідчену органом, що видав довідку, або нотаріально чи підписом уповноваженого працівника банку;

картку із зразками підписів і відбитка печатки (додаток 2), засвідчену нотаріально або вищою за статусом профспілковою організацією, в установленому порядку. До картки включаються зразки підписів осіб, яким відповідно до законодавства України або установчих документів профспілки надано право розпорядження рахунком і підписання розрахункових документів. (Абзац п'ятий пункту 3.5 із змінами, внесеними згідно з Постановою Нацбанку №110 (з0446-05) від 04.04.2005).

Профспілка, яка легалізувалася шляхом повідомлення на відповідність заявленому статусу, крім вищезазначених документів, має подати копію свідоцтва про легалізацію профспілки у відповідному органі виконавчої влади, засвідчену органом, що його видав, або нотаріально чи підписом уповноваженого працівника банку. Інформацію про те, що профспілка не легалізована, клієнт обов'язково зазначає в заяві про відкриття поточного рахунку в рядку «Додаткова інформація».

Первинній організації профспілок, яка вперше відкриває рахунок у цьому банку, для відкриття поточного рахунку потрібно подати до банку документи, визначені цим пунктом Інструкції для профспілок, крім копії довідки про внесення організації до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України.

Копія статуту (положення) профспілки, подана її первинною організацією, може бути засвідчена вищою за статусом профспілковою організацією або нотаріально. (Абзац восьмий пункту 3.5 із змінами, внесеними згідно з Постановою Нацбанку №110 (z0446-05) від 04.04.2005).

Первинні організації легалізованих профспілок додатково до вищезазначених документів **мають подати копію свідоцтва про легалізацію профспілки** у відповідному органі виконавчої влади, **засвідчену органом, що його видав**, або нотаріально **чи вищим профспілковим органом**.

Інформацію про те, що профспілка, до якої належить первинна організація, не легалізована, цей клієнт обов'язково зазначає в заяві про відкриття поточного рахунку в рядку «Додаткова інформація».

19. Зміна рахунків клієнтів

19.1. Зміною рахунків клієнтів вважається процедура відкриття нових рахунків і закриття раніше відкритих рахунків клієнтів не за їх ініціативою, у результаті проведення якої змінюються всі або окремі (один або кілька) банківські реквізити клієнтів – найменування банку, код банку, номер рахунку, валюта рахунку.

(Пункт 19.1 глави 19 в редакції Постанови Національного банку №3 (z0042-08) від 08.01.2008).

19.2. Зміна рахунків клієнтів здійснюється банком у разі:

проведення реорганізації в межах одного банку;

проведення реорганізації банків шляхом злиття, приєднання, поділу, виділення; (Абзац третій пункту 19.2 глави 19 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №4 (z0102-10) від 05.01.2010);

зміни місцезнаходження банку, у результаті якої змінюється код банку;

зміни порядку бухгалтерського обліку рахунків клієнтів (у тому числі рахунків клієнтів, за якими операції не здійснювалися протягом трьох років і більше та на яких є залишки коштів). (Абзац п'ятий пункту 19.2 в редакції Постанови Нацбанку №110 (z0446-05) від 04.04.2005).

19.3. Про зміну рахунків банк зобов'язаний завчасно повідомити всіх клієнтів у порядку, установленому внутрішніми положеннями банку.

19.4. У разі зміни рахунків клієнтів нові справи з юридичного оформлення рахунків не формуються. За потреби вони передаються іншому банку (установі цього банку) за передавальним актом.

19.5. Про зміну рахунків суб'єктів господарювання банк повідомляє відповідні органи державної податкової служби в порядку, установленому Державною податковою адміністрацією України.

19.6. Банки можуть застосовувати процедуру зміни рахунків у разі зміни умов договору банківського вкладу.

(Главу 19 доповнено пунктом 19.6 згідно з Постановою Нацбанку №110 (z0446-05) від 04.04.2005).

19.7. Банк не здійснює зміну рахунків клієнтів у разі зміни найменування банку, яка не пов'язана з його реорганізацією, а також у разі зміни найменування банку у зв'язку з проведенням його реорганізації шляхом перетворення.

У цих випадках:

банк зобов'язаний завчасно повідомити всіх клієнтів про зміну свого найменування;

банк не формує нові справи з юридичного оформлення рахунків. (Главу 19 доповнено пунктом 19.7 згідно з Постановою Національного банку №158 (z0321-09) від 23.03.2009; в редакції Постанови Національного банку №4 (z0102-10) від 05.01.2010).

20. Порядок закриття рахунків клієнтів банків

20.1. Поточні рахунки клієнтів банків закриваються:

на підставі заяви клієнта;

на підставі рішення відповідного органу, на який згідно із законом покладено функції щодо припинення юридичної особи або припинення підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця (за заявою ліквідатора, голови або члена ліквідаційної комісії, управителя майна тощо); (Абзац третій пункту 20.1 із змінами, внесеними згідно з Постановою Нацбанку №110 (z0446-05) від 04.04.2005, в редакції Постанови Національного банку №485 (z0023-06) від 21.12.2005).

(Абзац четвертий пункту 20.1 виключено на підставі Постанови Національного банку №485 (z0023-06 від 21.12.2005)

у разі смерті власника рахунку – фізичної особи та фізичної особи-підприємця (за заявою третьої особи, зокрема спадкоємця); (Абзац четвертий пункту 20.1 в редакції Постанови Національного банку №485 (z0023-06) від 21.12.2005).

на інших підставах, передбачених законодавством України або договором між банком і клієнтом.

Банк може відмовитися від договору банківського рахунку та закрити поточний рахунок клієнта, якщо операції за цим рахунком не здійснюються протягом трьох років підряд і на цьому рахунку немає залишку коштів.

Банк закриває поточний рахунок юридичної особи на підставі документа, виданого державним реєстратором в порядку, установленому законодавством України, який підтверджує державну реєстрацію припинення юридичної особи. (Пункт 20.1 доповнено абзацом згідно з Постановою Націо-

нального банку №485 (з0023-06) від 21.12.2005; із змінами, внесеними згідно з Постановою Нацбанку №236 (з0856-06) від 26.06.2006).

За наявності рішення уповноваженого державного органу про скасування державної реєстрації юридичної особи або державної реєстрації фізичної особи-підприємця, визнання в установленому порядку юридичної особи фіктивною або оголошення фізичної особи померлою чи визнання безвісно відсутньою банк закриває рахунки таких осіб і протягом трьох робочих днів надає інформацію спеціально уповноваженому органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу щодо таких рахунків. Залишки коштів за такими рахунками перераховуються на окремі аналітичні рахунки, що відкриті за балансовим рахунком, визначеним Національним банком для обліку кредиторської заборгованості за операціями з клієнтами банку. У разі ненадходження протягом семи робочих днів розпоряджень від спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань фінансового моніторингу або рішення суду стосовно вжиття чи невжиття заходів щодо цих коштів банк зараховує ці кошти на балансовий рахунок, визначений Національним банком для обліку коштів за недіючими рахунками клієнтів.

20.2. У разі припинення юридичної особи (унаслідок злиття, приєднання, поділу, перетворення), зміни її найменування або зміни імені фізичної особи – підприємця (прізвища/імені/по батькові) поточний рахунок закривається. Для відкриття нового поточного рахунку подаються документи, передбачені цією Інструкцією.

(Пункт 20.2 в редакції Постанови Нацбанку №110 (з0446-05) від 04.04.2005; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №3 (з0042-08) від 08.01.2008).

20.3. У разі припинення юридичної особи внаслідок злиття, приєднання, поділу, перетворення поточний рахунок може бути закритий юридичною особою- правонаступником за умови подання ним таких документів:

заяви про закриття поточного рахунку; (Абзац другий пункту 20.3 глави 20 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №158 (з0321-09) від 23.03.2009);

копії рішення учасників або органу юридичної особи, уповноваженого на це установчими документами, а у випадках, передбачених законом, – копії рішення суду або відповідних органів державної влади про припинення юридичної особи, засвідченої нотаріально або органом, який прийняв таке рішення; (Абзац третій пункту 20.3 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №485 (з0023-06) від 21.12.2005);

картки із зразками підписів і відбитка печатки юридичної особи- правонаступника (додаток 2), засвідченої нотаріально. Якщо на поточному рахунку немає залишку коштів, то картка із зразками підписів і відбитка печатки не подається.

(Пункт 20.3 в редакції Постанови Нацбанку №110 (з0446-05) від 04.04.2005).

20.4. У разі припинення юридичної особи внаслідок її ліквідації для проведення ліквідаційної процедури використовується один поточний рахунок юридичної особи, що ліквідовується, визначений комісією з припинення (ліквідатором, ліквідаційною комісією тощо). Для цього до банку подаються такі документи:

копія рішення учасників або органу юридичної особи, уповноваженого на це установчими документами, а у випадках, передбачених законом, – копія рішення суду про ліквідацію юридичної особи, засвідчена нотаріально або органом, який прийняв таке рішення; (Абзац другий пункту 20.4 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №485 (z0023-06) від 21.12.2005);

картка із зразками підписів і відбитка печатки (додаток 2), засвідчена нотаріально. До цієї картки включаються зразки підписів ліквідатора (уповноважених членів ліквідаційної комісії) і відбитка печатки юридичної особи, що ліквідується. Інші рахунки, виявлені під час проведення ліквідаційної процедури, підлягають закриттю ліквідатором (ліквідаційною комісією).

Закриття інших рахунків, які не використовуються для проведення ліквідаційної процедури, здійснюється ліквідатором (ліквідаційною комісією) на підставі заяви про закриття рахунку, підписаної особою, яка згідно з рішенням учасників юридичної особи, суду або органу, що прийняв рішення про ліквідацію юридичної особи, призначена ліквідатором (за умови проведення ідентифікації), та копії рішення учасників, суду або органу юридичної особи, уповноваженого на це установчими документами про ліквідацію юридичної особи, засвідченої нотаріально або органом, який прийняв таке рішення. Додатково подається картка із зразками підписів і відбитка печатки (додаток 2), засвідчена нотаріально, якщо на рахунку є залишок коштів. (Абзац четвертий пункту 20.4 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №485 (z0023-06) від 21.12.2005).

Поточний рахунок, який використовувався для проведення ліквідаційної процедури, закривається ліквідатором на підставі його заяви про закриття поточного рахунку. { Пункт 20.4 доповнено абзацом згідно з Постановою Національного банку №485 (z0023-06) від 21.12.2005; із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №158 (z0321-09) від 23.03.2009).

(Пункт 20.4 в редакції Постанови Нацбанку №110 (z0446-05) від 04.04.2005).

20.5. Закриття поточного рахунку за бажанням клієнта здійснюється на підставі його заяви про закриття поточного рахунку, складеної в довільній формі із зазначенням таких обов'язкових реквізитів:

найменування банку;

найменування (прізвища, ім'я, по батькові), ідентифікаційного коду за ЄДРПОУ (ідентифікаційного номера) власника рахунку;

номера рахунку, який закривається;

дати складання заяви.

Заява про закриття поточного рахунку юридичної особи підписується керівником юридичної особи або іншою уповноваженою на це особою і засвідчується відбитком печатки юридичної особи.

Заява про закриття поточного рахунку фізичної особи, у тому числі фізичної особи-підприємця, підписується власником рахунку або уповноваженою ним особою. Заява про закриття поточного рахунку фізичної особи-підприємця засвідчується відбитком печатки (за наявності).

Якщо рахунок юридичної особи закривається юридичною особою- правонаступником, то в заяві про закриття поточного рахунку додатково зазначається найменування та ідентифікаційний код за ЄДРПОУ юридичної особи- правонаступника. Ця заява підписується керівником юридичної особи- правонаступника або іншою уповноваженою на це особою і засвідчується відбитком печатки юридичної особи- правонаступника.

Заява про закриття поточного рахунку може подаватися банку в електронній формі засобами програмно-технічного комплексу «клієнт-банк», «клієнт-Інтернет-банк» тощо, якщо це передбачено договором банківського рахунку. У цьому випадку заява про закриття поточного рахунку має містити електронний цифровий підпис.

(Пункт 20.5 глави 20 в редакції Постанови Національного банку №158 (з0321-09) від 23.03.2009).

20.6. Банк за наявності коштів на поточному рахунку, який закривається на підставі заяви клієнта, здійснює завершальні операції за рахунком (з виконання платіжних вимог на примусове списання (стягнення) коштів, виплати коштів готівкою, перерахування залишку коштів згідно з дорученням клієнта тощо).

Датою закриття поточного рахунку вважається наступний після проведення останньої операції за цим рахунком день. Якщо на поточному рахунку власника немає залишку коштів, а заява подана в операційний час банку, то датою закриття поточного рахунку є день отримання банком цієї заяви.

У заяві про закриття поточного рахунку (паперовій копії заяви в електронній формі) головний бухгалтер банку або інша уповноважена особа банку зазначає дату та час отримання заяви, дату закриття рахунку та засвідчує це своїм підписом. Заява про закриття поточного рахунку зберігається в справі з юридичного оформлення рахунку.

У день закриття поточного рахунку банк зобов'язаний видати клієнту довідку про закриття рахунку.

(Главу 20 доповнено пунктом 20.6 згідно з Постановою Національного банку №158 (з0321-09) від 23.03.2009).

20.7. Вкладні (депозитні) рахунки клієнтів у разі залучення строкових вкладів закриваються після закінчення строку зберігання вкладу та повернення коштів вкладнику. У разі залучення вкладу на умовах його видачі на першу вимогу вкладний (депозитний) рахунок закривається після повернення коштів вкладнику.

(Пункт 20.7 глави 20 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №158 (з0321-09) від 23.03.2009).

20.8. Для дострокового розірвання дії договору банківського вкладу або повернення частини вкладу за бажанням вкладника – фізичної особи вкладник зобов'язаний повідомити про це банк шляхом подання заяви.

У заяві, яка складається за довільною формою, вкладник – фізична особа, зокрема, має зазначити номер і дату укладання договору банківського вкладу, суму вкладу або його частину, а також зазначити дату, коли банк зобов'язаний повернути кошти вкладнику. Таку заяву вкладник – фізична особа подає до банку у двох примірниках не пізніше ніж за два робочих дні до дати отримання коштів, зазначеної в заяві. Один примірник заяви з відміткою банку про отримання повертається вкладнику – фізичній особі. Другий примірник заяви після повернення коштів вкладнику зберігається в справі з юридичного оформлення рахунку. (Абзац другий пункту 20.8 глави 20 із змінами, внесеними згідно з Постановою Національного банку №158 (з0321-09) від 23.03.2009).

Банк реєструє заяви клієнтів – фізичних осіб на дострокове розірвання договору банківського вкладу або повернення частини вкладу в порядку, визначеному внутрішніми положеннями банку. (Пункт 20.8 глави 20 доповнено абзацом згідно з Постановою Національного банку №158 (з0321-09) від 23.03.2009).

20.9. У разі закриття поточного або вкладного (депозитного) рахунку суб'єкта господарювання, постійного представництва, приватного нотаріуса або адвоката банк протягом трьох днів з дня закриття рахунку (уключаючи день закриття рахунку) повідомляє про це відповідний орган державної податкової служби. Повідомлення про закриття рахунку надсилається електронною поштою Національного банку з використанням засобів захисту інформації Національного банку. Отримання органом державної податкової служби такого повідомлення підтверджується файлом-квитанцією, що надсилається цим органом до банку. Копія файла-квитанції на паперовому носії зберігається в справі з юридичного оформлення рахунку.

(Пункт в редакції Постанови Національного банку №3 (з0042-08) від 08.01.2008)

(Пункт 20.9 виключено на підставі Постанови Національного банку №485 (з0023-06) від 21.12.2005)

20.10. Після прийняття Національним банком рішення про відкликання в банку банківської ліцензії (власником банку рішення про ліквідацію банку) і призначення ліквідатора поточні та вкладні (депозитні) рахунки клієнтів закриваються ліквідатором банку. Повідомлення про закриття рахунків клієнтів ліквідатор банку надсилає до відповідних органів державної податкової служби у порядку, установленому Державною податковою адміністрацією України.

**Директор Департаменту
платіжних систем**

В.М. Кравець

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Цей Закон визначає правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, умови та порядок його нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку.

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

1) Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування – організаційно-технічна система, призначена для накопичення, зберігання та використання інформації про збір та ведення обліку єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, його платників та застрахованих осіб, що складається з реєстру страхувальників та реєстру застрахованих осіб;

...

4) максимальна величина бази нарахування єдиного внеску – максимальна сума доходу застрахованої особи, що дорівнює п'ятнадцяти розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом, на яку нараховується єдиний внесок;

5) мінімальний страховий внесок – сума єдиного внеску, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір внеску, встановлений законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), та підлягає сплаті щомісяця;

...

8) посвідчення застрахованої особи в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі – посвідчення застрахованої особи) – спеціальний документ у вигляді електронної смарт-картки з візуальними персоніфікованими ознаками, який забезпечує документування, збереження і використання індивідуальної інформації про набуті застрахованою особою права у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування, на якому може зберігатися інша інформація для забезпечення захисту прав застрахованих осіб на отримання коштів та послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням;

...

Розділ II. ПЛАТНИКИ ЄДИНОГО ВНЕСКУ, ЇХ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

Стаття 4. Платники єдиного внеску

1. Платниками єдиного внеску є:

1) роботодавці:

підприємства, установи та організації, інші юридичні особи, утворені відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, чи за цивільно-правовими договорами (крім цивільно-правового договору, укладеного з фізичною особою – підприємцем, якщо виконувані роботи (надавані послуги) відповідають видам діяльності, зазначеним у свідоцтві про державну реєстрацію її як підприємця), у тому числі філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи зазначених підприємств, установ і організацій, інших юридичних осіб, які мають окремий баланс і самостійно ведуть розрахунки із застрахованими особами;

...
підприємства, установи, організації, фізичні особи, які використовують найману працю, військові частини та органи, які виплачують грошове забезпечення, допомогу по тимчасовій непрацездатності, допомогу або компенсацію відповідно до законодавства, – для осіб, зазначених у пунктах 9-14 цієї частини;

2) працівники – громадяни України, іноземці (якщо інше не встановлено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України) та особи без громадянства, які працюють:

...
3) фізичні особи, які виконують роботи (надають послуги) на підприємствах, в установах та організаціях, в інших юридичних осіб, зазначених в абзаці другому пункту 1 цієї частини, чи у фізичних осіб – підприємців або осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, за цивільно-правовими договорами (крім фізичних осіб – підприємців, якщо виконувані ними роботи (надані послуги) відповідають видам діяльності, зазначеним у свідоцтві про державну реєстрацію їх як підприємців);

4) фізичні особи – підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування, та члени сімей цих осіб, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності;

5) особи, які забезпечують себе роботою самостійно – займаються незалежною професійною діяльністю, а саме науковою, літературною, артистичною, художньою, освітньою або викладацькою, а також медичною, юридичною практикою, в тому числі адвокатською, нотаріальною діяльністю, або особи, які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід безпосередньо від цієї діяльності, за умови, що такі особи не є найманими працівниками чи підприємцями;

Стаття 6. Права та обов'язки платника єдиного внеску

1. Платник єдиного внеску має право:

...

2. Платник єдиного внеску зобов'язаний:

1) своєчасно та в повному обсязі нараховувати, обчислювати і сплачувати єдиний внесок;

2) вести облік виплат (доходу) застрахованої особи та нарахування єдиного внеску за кожним календарним місяцем і календарним роком, зберігати такі відомості в порядку, передбаченому законодавством;

3) допускати посадових осіб територіального органу Пенсійного фонду до проведення перевірки правильності нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску за наявності направлення на перевірку та посвідчення осіб, надавати їм передбачені законодавством документи та пояснення з питань, що виникають у процесі перевірки;

4) подавати звітність до територіального органу Пенсійного фонду у строки, в порядку та за формою, встановленими Пенсійним фондом за погодженням з відповідними фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування та центральним органом виконавчої влади у галузі статистики;

5) надавати безоплатно застрахованій особі та на вимогу членів сім'ї померлої застрахованої особи відомості про заробітну плату (дохід), суму сплаченого єдиного внеску та інші відомості про застраховану особу, що подаються до територіального органу Пенсійного фонду;

6) пред'являти на вимогу застрахованої особи, на користь якої він сплачує єдиний внесок, повідомлення про взяття на облік як платника єдиного внеску та надавати інформацію про сплату єдиного внеску, в тому числі у письмовій формі;

7) перевіряти під час прийняття на роботу наявність у фізичної особи посвідчення застрахованої особи;

(Підпункт 7 частини другої статті 6 (в частині пред'явлення посвідчення застрахованої особи) набирає чинності з 1 січня 2014 року – див. п. 1 розділу VIII цього Закону)

8) повідомляти територіальний орган Пенсійного фонду про прийняття на роботу фізичної особи, відомості про яку відсутні в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування або яка не пред'явила на вимогу платника єдиного внеску посвідчення застрахованої особи, та подавати необхідні відомості і документи для взяття на облік зазначеної особи;

(Підпункт 8 частини другої статті 6 (в частині пред'явлення посвідчення застрахованої особи) набирає чинності з 1 січня 2014 року – див. п. 1 розділу VIII цього Закону)

9) отримувати в територіальному органі Пенсійного фонду посвідчення застрахованої особи в порядку, встановленому Пенсійним фондом, та видавати їх застрахованим особам;

(Підпункт 9 частини другої статті 6 набирає чинності з 1 січня 2014 року – див. п.1 розділу VIII цього Закону)

10) повідомляти територіальний орган Пенсійного фонду про зміну відомостей, що вносяться до Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, про застраховану особу, на користь якої він сплачує єдиний внесок, у десятиденний строк після надходження таких відомостей;

11) у випадках, передбачених цим Законом і нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, стати на облік у територіальному органі Пенсійного фонду як платник єдиного внеску;

12) виконувати інші вимоги, передбачені цим Законом.

3. Обов'язки, передбачені частиною другою цієї статті, поширюються на платників, зазначених у пунктах 1, 4 та 5 частини першої статті 4 цього Закону.

Розділ III. ПОРЯДОК НАРАХУВАННЯ, ОБЧИСЛЕННЯ І СПЛАТИ ЄДИНОГО Внеску. РОЗМІР ЄДИНОГО Внеску

Стаття 7. База нарахування єдиного внеску

1. Єдиний внесок нараховується:

1) для платників, зазначених у пунктах 1 (крім абзацу сьомого), 2, 3, 6, 7 і 8 частини першої статті 4 цього Закону, – на суму нарахованої заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України «Про оплату праці» (108/95-ВР), та суму винагороди фізичним особам за виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами;

для платників, зазначених в абзаці сьомому пункту 1 частини першої статті 4 цього Закону, – на суму грошового забезпечення, оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності, що здійснюється за рахунок коштів роботодавця, та допомоги по тимчасовій непрацездатності; допомоги або компенсації відповідно до законодавства.

Нарахування та сплата єдиного внеску за платників, зазначених у пунктах 10, 12, 13 та 14 частини першої статті 4 цього Закону, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, але не менше мінімального страхового внеску за кожну особу;

2) для платників, зазначених у пункті 4 (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування) та 5 частини першої статті 4 цього Закону, – на суму доходу (прибутку), отриманого від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб, та на суму

доходу, що розподіляється між членами сім'ї фізичних осіб – підприємців, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску за кожну особу за місяць, у якому отримано дохід (прибуток).

До членів сімей фізичних осіб – підприємців, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності, належать дружина (чоловік), батьки, діти та інші утриманці, які досягли 15-річного віку, не перебувають у трудових або цивільно-правових відносинах з такою фізичною особою – підприємцем, але спільно з ним провадять підприємницьку діяльність і отримують від цього частину доходу;

3) для платників, зазначених у пункті 4 частини першої статті 4 цього Закону, які обрали спрощену систему оподаткування, – на суми, що визнаються такими платниками самостійно для себе та членів сім'ї, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності, але не більше максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої цим Законом. При цьому сума єдиного внеску не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску за кожну особу;

4) для платників, зазначених у пункті 11 частини першої статті 4 цього Закону, – на суму допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Платники, зазначені у пунктах 10, 12, 13 та 14 частини першої статті 4 цього Закону, звільняються від сплати єдиного внеску із сум отриманих ними грошового забезпечення, допомоги або компенсації.

2. Для осіб, які працюють у сільському господарстві, зайняті на сезонних роботах, виконують роботи (надають послуги) за цивільно-правовими договорами, творчих працівників (архітекторів, художників, артистів, музикантів, композиторів, критиків, мистецтвознавців, письменників, кінематографістів), та інших осіб, які отримують заробітну плату (дохід) за виконану роботу (надані послуги), строк виконання яких перевищує календарний місяць, єдиний внесок нараховується на суму, що визначається шляхом ділення заробітної плати (доходу), виплаченої за результатами роботи, на кількість місяців, за які вона нарахована.

Зазначений порядок нарахування внеску поширюється також на осіб, яким після звільнення з роботи нараховано заробітну плату (дохід) за відпрацьований час або згідно з рішенням суду – середню заробітну плату за вимушений прогул.

3. Нарухування єдиного внеску здійснюється в межах максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої цим Законом.

4. Єдиний внесок нараховується на суми, зазначені в частинах першій і другій цієї статті, не зменшені на суму відрахувань податків, інших обов'язкових платежів, що відповідно до закону сплачуються із зазначених сум, та на суми утримань, що здійснюються відповідно до закону або за договорами позики, придбання товарів та виплат чи на інші цілі за дорученням отримувача.

5. Єдиний внесок нараховується на суми, зазначені в частинах першій і другій цієї статті, незалежно від джерел їх фінансування, форми, порядку, місця виплати та використання, а також від того, чи виплачені такі суми фактично після їх нарахування до сплати.

6. Нарахування єдиного внеску за платників, зазначених у пунктах 2, 3, 6, 7, 8, 9 та 11 частини першої статті 4 цього Закону, здійснюється платниками, зазначеними у пункті 1 частини першої статті 4 цього Закону, за рахунок сум, на які єдиний внесок нарахований.

7. Перелік видів виплат, на які не нараховується єдиний внесок (1170-2010-п), затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 8. Розмір єдиного внеску та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування

1. Розмір єдиного внеску для кожної категорії платників, визначених цим Законом, та пропорції його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування встановлюються з урахуванням того, що вони повинні забезпечувати застрахованим особам страхові виплати і соціальні послуги, передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування; фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків; створення резерву коштів для забезпечення страхових виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам; покриття адміністративних витрат із забезпечення функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

2. Єдиний внесок не входить до системи оподаткування. Податкове законодавство не регулює порядок нарахування, обчислення і сплати єдиного внеску.

3. Кошти, що надходять від сплати єдиного внеску та застосування фінансових санкцій відповідно до цього Закону, не можуть зараховуватися до Державного бюджету України, бюджетів інших рівнів та використовуватися на цілі, не передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

4. Порядок нарахування, обчислення і сплати єдиного внеску визначається виключно цим Законом та прийнятими відповідно до нього нормативно-правовими актами.

5. Єдиний внесок для платників, зазначених у пункті 1 (крім абзацу сьомого) частини першої статті 4 цього Закону, встановлюється у відсотках до визначеної абзацом першим пункту 1 частини першої статті 7 цього Закону бази нарахування єдиного внеску (за винятком винагороди за цивільно-правовими договорами) відповідно до класів професійного ризику виробництва, до яких віднесено платників єдиного внеску, з урахуванням видів їх економічної діяльності:

Клас професій- ного ризику виробництва	Розмір єдиного внеску
1	36,76
2	36,77
3	36,78
4	36,79
5	36,8
6	36,82
7	36,83
8	36,85
9	36,86
10	36,88
11	36,9
12	36,92
13	36,93
14	36,95
15	37
16	37,04
17	37,06
18	37,13
19	37,16
20	37,17
21	37,18
22	37,19
23	37,26
24	37,3
25	37,33
26	37,39
27	37,45
28	37,51
29	37,58
30	37,6
31	37,61
32	37,65
33	37,66
34	37,77

Клас професій- ного ризику виробництва	Розмір єдиного внеску
35	37,78
36	37,86
37	37,87
38	37,96
39	37,97
40	37,99
41	38
42	38,03
43	38,05
44	38,1
45	38,11
46	38,19
47	38,24
48	38,26
49	38,28
50	38,45
51	38,47
52	38,52
53	38,54
54	38,57
55	38,66
56	38,74
57	39,01
58	39,02
59	39,1
60	39,48
61	39,76
62	39,9
63	40,19
64	40,4
65	42,61
66	42,72
67	49,7

Для бюджетних установ єдиний внесок встановлюється у розмірі 36,3 відсотка визначеної бази нарахування.

...

Для платників, зазначених у пункті 1 (крім абзацу сьомого) частини першої статті 4 цього Закону, встановлюється єдиний внесок у розмірі 34,7 відсотка винагороди за цивільно-правовими договорами.

...

6. Єдиний внесок для платників, зазначених в абзаці сьомому пункту 1 частини першої статті 4 цього Закону (військових частин та органів, які виплачують грошове забезпечення особам, зазначеним у пункті 9 частини першої статті 4 цього Закону), встановлюється у розмірі 34,7 відсотка суми грошового забезпечення.

Єдиний внесок для платників, зазначених в абзаці сьомому пункту 1 частини першої статті 4 цього Закону (крім військових частин та органів, які виплачують грошове забезпечення особам, зазначеним у пункті 9 частини першої статті 4 цього Закону), встановлюється у розмірі 33,2 відсотка визначеної абзацом другим пункту 1 частини першої статті 7 цього Закону бази нарахування єдиного внеску.

7. Єдиний внесок для платників, зазначених у пунктах 2, 6-8 частини першої статті 4 цього Закону (крім осіб, зазначених у частині дев'ятій цієї статті), встановлюється у розмірі 3,6 відсотка визначеної пунктом 1 частини першої статті 7 цього Закону бази нарахування єдиного внеску.

Для найманих працівників – інвалідів, які працюють на підприємствах УТОГ, УТОС, єдиний внесок встановлюється у розмірі 2,85 відсотка визначеної пунктом 1 частини першої статті 7 цього Закону бази нарахування єдиного внеску.

8. Єдиний внесок для платників, зазначених у пункті 3 частини першої статті 4 цього Закону, встановлюється у розмірі 2,6 відсотка винагороди за цивільно-правовими договорами.

...

12. Єдиний внесок для платників, зазначених у пункті 11 частини першої статті 4 цього Закону, встановлюється у розмірі 2 відсотки суми допомоги по тимчасовій непрацездатності.

13. Єдиний внесок для підприємств, установ і організацій, в яких працюють інваліди, встановлюється у розмірі 8,41 відсотка визначеної пунктом 1 частини першої статті 7 цього Закону бази нарахування єдиного внеску для працюючих інвалідів.

...

Пропозиції щодо змін розміру єдиного внеску та пропорцій його розподілу за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування вносяться Кабінетом Міністрів України одночасно з проектом закону про Державний бюджет України на наступний рік.

Стаття 9. Порядок обчислення і сплати єдиного внеску

1. Єдиний внесок обчислюється виключно у національній валюті, у тому числі з виплат (доходу), що здійснюються в натуральній формі.

Обчислення єдиного внеску із сум, виражених в іноземній валюті, здійснюється шляхом перерахування зазначених сум у національну валюту України за офіційним курсом національної валюти до іноземної валюти, установленим Національним банком України на день обчислення єдиного внеску.

2. Обчислення єдиного внеску здійснюється на підставі бухгалтерських та інших документів, відповідно до яких провадиться нарахування (обчислення) або які підтверджують нарахування (обчислення) виплат (доходу), на які відповідно до цього Закону нараховується єдиний внесок.

3. Обчислення єдиного внеску територіальними органами Пенсійного фонду у випадках, передбачених цим Законом, здійснюється на підставі актів перевірки правильності нарахування та сплати єдиного внеску, звітності, що подається платниками до територіальних органів Пенсійного фонду, бухгалтерських та інших документів, що підтверджують суми виплат (доходу), на суми яких (якого) відповідно до цього Закону нараховується єдиний внесок.

4. Обчислення єдиного внеску за минулі періоди здійснюється виходячи з розміру єдиного внеску, що діяв на день нарахування (обчислення, визначення) заробітної плати (доходу), на яку відповідно до цього Закону нараховується єдиний внесок.

5. Сплата єдиного внеску здійснюється виключно у національній валюті шляхом внесення відповідних сум єдиного внеску на рахунки територіальних органів Пенсійного фонду, відкриті в органах Державного казначейства України для його зарахування.

6. Для зарахування єдиного внеску в органах Державного казначейства України відкриваються в установленому порядку небюджетні рахунки відповідному територіальному органу Пенсійного фонду. Зазначені рахунки відкриваються виключно для обслуговування коштів єдиного внеску.

Обслуговування коштів єдиного внеску здійснюється згідно з положенням про рух коштів, що затверджується Державним казначейством України та Пенсійним фондом за погодженням з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Розрахункове обслуговування територіального органу Пенсійного фонду здійснюється відповідно до умов договорів між органами Державного казначейства України і власниками рахунків.

7. Єдиний внесок сплачується шляхом перерахування платником безготівкових коштів з його банківського рахунку.

Платники, зазначені в абзацах третьому та четвертому пункту 1 частини першої статті 4 цього Закону, які не мають банківського рахунку, сплачують внесок шляхом готівкових розрахунків через банки чи відділення зв'язку.

8. Платники єдиного внеску зобов'язані сплачувати єдиний внесок, нарахований за відповідний базовий звітний період, не пізніше 20 числа місяця, що настає за базовим звітним періодом.

При цьому платники, зазначені у пункті 1 частини першої статті 4 цього Закону, під час кожної виплати заробітної плати (доходу, грошового забезпечення), на суми якої (якого) нараховується єдиний внесок, одночасно з видачею зазначених сум зобов'язані сплачувати нарахований на ці виплати єдиний внесок у розмірі, встановленому для таких платників (авансові платежі). Винятком є випадки, якщо внесок, нарахований на ці виплати, вже сплачений у строки, встановлені абзацом першим цієї частини, або за результатами звірення платника з територіальним органом Пенсійного фонду за платником визнана переплата єдиного внеску, сума якої перевищує суму внеску, що підлягає сплаті, або дорівнює їй. Кошти перераховуються одночасно з отриманням (перерахуванням) коштів на оплату праці (виплату доходу, грошового забезпечення), у тому числі в безготівковій чи натуральній формі. При цьому фактичним отриманням (перерахуванням) коштів на оплату праці (виплату доходу, грошового забезпечення) вважається отримання відповідних сум готівкою, зарахування на рахунок одержувача, перерахування за дорученням одержувача на будь-які цілі, отримання товарів (послуг) або будь-яких інших матеріальних цінностей у рахунок зазначених виплат, фактичне здійснення з таких виплат відрахувань згідно із законодавством або виконавчими документами чи будь-яких інших відрахувань.

Базовим звітним періодом є календарний місяць, а для платників, зазначених в абзацах третьому та четвертому пункту 1 частини першої статті 4 цього Закону, – календарний рік.

9. Обчислення і сплата єдиного внеску за платників, зазначених у пунктах 2, 3, 6, 7, 8, 9 та 11 частини першої статті 4 цього Закону, здійснюються платниками, зазначеними у пункті 1 частини першої статті 4 цього Закону, за рахунок сум, на які внесок нарахований.

10. Днем сплати єдиного внеску вважається:

1) у разі перерахування сум єдиного внеску з рахунку платника на відповідні рахунки Пенсійного фонду – день списання банком або Державним казначейством України суми платежу з рахунку платника незалежно від часу її зарахування на рахунок Пенсійного фонду;

2) у разі сплати єдиного внеску готівкою – день прийняття до виконання банком або іншою установою – членом платіжної системи документа на переказ готівки разом із сумою коштів у готівковій формі.

11. У разі несвоечасної або не в повному обсязі сплати єдиного внеску до платника застосовуються фінансові санкції, передбачені цим Законом, а посадові особи, винні в порушенні законодавства про збір та ведення обліку єдиного внеску, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно із законом.

12. Єдиний внесок підлягає сплаті незалежно від фінансового стану платника.

За наявності у платника єдиного внеску одночасно із зобов'язаннями із сплати єдиного внеску зобов'язань із сплати податків, інших обов'язкових платежів, передбачених законом, або зобов'язань перед іншими кредиторами

зобов'язання із сплати єдиного внеску виконуються в першу чергу і мають пріоритет перед усіма іншими зобов'язаннями, крім зобов'язань з виплати заробітної плати (доходу).

13. Суми помилково сплаченого єдиного внеску зараховуються в рахунок майбутніх платежів єдиного внеску або повертаються платникам у порядку і строки, визначені Пенсійним фондом за погодженням з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування та Державним казначейством України.

14. Єдиний внесок, що відповідно до цього Закону підлягає сплаті із сум виплат за період з дня виникнення у платника відповідного зобов'язання до дня включення територіальним органом Пенсійного фонду даних про такого платника до Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, сплачується (стягується) на загальних підставах відповідно до цього Закону за зазначений період.

...

Розділ V. ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Стаття 16. Призначення та структура Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування

1. Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі – Державний реєстр) створюється для забезпечення:

ведення обліку платників і застрахованих осіб у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування та їх ідентифікації;

накопичення, зберігання та автоматизованої обробки інформації про сплату платниками єдиного внеску та про набуття застрахованими особами права на отримання страхових виплат за окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування;

нарахування та обліку виплат за окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

2. Державний реєстр складається з реєстру страхувальників і реєстру застрахованих осіб.

3. Ведення Державного реєстру здійснюється на підставі положення про Державний реєстр, що затверджується Пенсійним фондом за погодженням з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Стаття 17. Використання інформації з Державного реєстру

1. Інформація з Державного реєстру використовується з додержанням вимог статті 23 Закону України «Про інформацію» (2657-12) виключно для потреб, визначених цим Законом та законами з окремих видів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

2. Між Пенсійним фондом, що веде Державний реєстр, та фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування здійснюється обмін інформацією на безоплатній основі в порядку, встановленому Пенсійним фондом за погодженням з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

3. Пенсійний фонд та Державна податкова адміністрація України здійснюють обмін інформацією з Державного реєстру та Державного реєстру фізичних осіб – платників податків та інших обов'язкових платежів у порядку, встановленому Пенсійним фондом спільно з Державною податковою адміністрацією України.

4. Інформація з Державного реєстру надається на запит платників єдиного внеску та/або застрахованих осіб у порядку та за формою, встановленими Пенсійним фондом за погодженням з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

5. Надання доступу до інформації з Державного реєстру здійснюється у порядку, встановленому Пенсійним фондом за погодженням з фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Стаття 18. Джерела формування Державного реєстру

1. Джерелами формування Державного реєстру є відомості, що надходять до Пенсійного фонду від:

державних реєстраторів юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців;
платників єдиного внеску;
застрахованих осіб;
фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування;
державних органів реєстрації актів цивільного стану;
органів державної податкової служби;
органів державної статистики;
державної служби зайнятості;
інших підприємств, установ, організацій та військових частин;
органів Державного казначейства України;
територіальних органів Пенсійного фонду за результатами перевірок платників єдиного внеску;
інших джерел, передбачених законодавством.

Стаття 19. Реєстр страхувальників

1. Реєстр страхувальників – автоматизований банк відомостей, створений для ведення обліку платників єдиного внеску – страхувальників.

2. До реєстру страхувальників вносяться такі відомості:

1) ідентифікаційний код юридичних осіб (ідентифікаційний номер фізичних осіб – платників податків). Відомості про осіб, які через релігійні або інші переконання відмовилися від ідентифікаційного номера та мають у паспорті

відмітку про наявність у них права здійснювати будь-які платежі без ідентифікаційного номера, обліковуються в порядку, встановленому Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики;

2) найменування (для фізичних осіб – підприємців та фізичних осіб, які використовують найману працю, – прізвище, ім'я, по батькові);

3) місцезнаходження (для юридичної особи) та місце реєстрації місця проживання або місце фактичного проживання (для фізичної особи);

4) форма власності;

5) види економічної діяльності, в тому числі основний;

6) клас професійного ризику виробництва;

7) кількість працівників на дату подання звітності та осіб, які виконують роботи (надають послуги) за цивільно-правовими договорами;

8) інша інформація, необхідна для обліку платників, їх зобов'язань та сплати єдиного внеску.

Стаття 20. Реєстр застрахованих осіб

1. Реєстр застрахованих осіб – автоматизований банк відомостей, створений для ведення єдиного обліку фізичних осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню відповідно до закону.

2. Персоніфіковані відомості про заробітну плату (дохід, грошове забезпечення, допомогу, компенсацію) застрахованих осіб, на яку нараховано і з якої сплачено страхові внески, та інші відомості подаються до Пенсійного фонду роботодавцями, підприємствами, установами, організаціями, військовими частинами та органами, які виплачують грошове забезпечення, допомогу та компенсацію відповідно до законодавства.

Відомості про фізичних осіб – підприємців та осіб, які забезпечують себе роботою самостійно, подаються безпосередньо зазначеними особами.

Порядок та строки подання відомостей, зазначених в абзацах першому і другому цієї частини, встановлюються Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики.

3. На кожну застраховану особу заводиться персональна облікова картка, до якої включаються такі відомості:

1) умовно-постійна частина картки:

номер посвідчення застрахованої особи;

(Абзац другий підпункту 1 частини третьої статті 20 набирає чинності з 1 січня 2014 року – див. п. 1 розділу VIII цього Закону)

прізвище, ім'я та по батькові на момент подання відомостей до Пенсійного фонду;

дата народження;

стать;

серія, номер і назва документа, з якого взято відомості для персональної облікової картки;

громадянство;
номер телефону (за згодою);
відмітка про смерть;

2) частина картки, що відображає загальний страховий стаж, заробітну плату (дохід, грошове забезпечення), розмір сплаченого єдиного внеску та інші дані, необхідні для обчислення та призначення страхових виплат за окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування:

ідентифікаційний номер платника (крім осіб, які через релігійні або інші переконання відмовилися від ідентифікаційного номера);

рік, за який внесено відомості;

розмір єдиного внеску за відповідний місяць;

сума сплаченого єдиного внеску за відповідний місяць;

позначка про особливі умови праці, що дають право на пільги із загальнообов'язкового державного соціального страхування;

сума виплат (доходу), з якої сплачено страхові внески за відповідний місяць;

кількість відпрацьованих застрахованою особою календарних днів (годин) за відповідний місяць;

інша інформація, необхідна для обчислення та призначення страхових виплат за окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування;

3) частина картки, що відображає здійснення виплат за окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Персональна облікова картка застрахованої особи зберігається в Пенсійному фонді протягом усього життя особи, а після її смерті – протягом 75 років на паперових та/або електронних носіях за наявності засобів, що гарантують ідентичність паперового та електронного документів.

4. Державний орган реєстрації актів цивільного стану за формою, встановленою відповідно до законодавства, протягом десяти робочих днів після реєстрації смерті особи подає відповідні відомості територіальному органу Пенсійного фонду.

5. Зміни та уточнення вносяться до відомостей реєстру застрахованих осіб у порядку, встановленому Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики.

6. Відомості про страховий стаж та заробітну плату (дохід, грошове забезпечення), розмір сплаченого єдиного внеску та інші дані, що містяться в реєстрі застрахованих осіб, використовуються для обчислення та призначення страхових виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.

Стаття 21. Захист інформації Державного реєстру

1. Пенсійний фонд забезпечує захист інформації Державного реєстру відповідно до законодавства.

Посадові особи органів, яким надається інформація з Державного реєстру, несуть згідно із законами України відповідальність за її використання не за призначенням та за недодержання вимог, встановлених законом.

2. Захист інформації Державного реєстру забезпечується шляхом:

додержання вимог щодо захисту інформації, встановлених відповідно до цього Закону та інших актів законодавства;

використання засобів обчислювальної техніки, програмного забезпечення, засобів зв'язку та інших засобів, які відповідають установленим вимогам щодо захисту інформації;

здійснення контролю за станом роботи щодо захисту інформації.

3. Контроль за додержанням вимог щодо захисту інформації Державного реєстру здійснюється центральним органом виконавчої влади у сфері інформації.

(Стаття 22 набирає чинності з 1 січня 2014 року – див. п.1 розділу VIII цього Закону)

Стаття 22. Посвідчення застрахованої особи

1. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, одержують посвідчення застрахованої особи, яке є єдиним для всіх видів страхування та документом суворої звітності.

Порядок видачі та зразок посвідчення застрахованої особи затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Посвідчення застрахованої особи має номер, що відповідає номеру облікової картки застрахованої особи в Державному реєстрі і не змінюється протягом усього життя застрахованої особи.

2. Номер посвідчення застрахованої особи є обов'язковим для використання підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності, фізичними особами у разі виплати доходів, з яких сплачується єдиний внесок.

3. За невиконання вимог, передбачених частиною другою цієї статті, посадові особи несуть відповідальність згідно із законом.

...

Стаття 25. Заходи впливу та стягнення

1. Рішення, прийняті органами Пенсійного фонду з питань, що належать до їх компетенції відповідно до цього Закону, є обов'язковими до виконання платниками єдиного внеску, посадовими особами і застрахованими особами.

Положення цієї статті поширюються лише на тих платників, які відповідно до цього Закону зобов'язані нараховувати, обчислювати і сплачувати єдиний внесок.

2. У разі виявлення своєчасно не сплачених сум страхових внесків платники єдиного внеску зобов'язані самостійно обчислити ці внески і сплатити їх з нарахуванням пені в порядку і розмірах, визначених цією статтею.

3. Суми недоїмки стягуються з нарахуванням пені та застосуванням штрафів.

4. Територіальний орган Пенсійного фонду у порядку, за формою і в строки, встановлені Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики, надсилає платникам єдиного внеску, які мають недоїмку, вимогу про її сплату.

Вимога про сплату недоїмки є виконавчим документом.

Платник єдиного внеску зобов'язаний протягом десяти робочих днів з дня надходження вимоги про сплату недоїмки сплатити суми недоїмки та штрафів разом з нарахованою пенею.

У разі незгоди з розрахунком суми недоїмки платник єдиного внеску узгоджує її з органом Пенсійного фонду в порядку, встановленому Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики.

У разі якщо згоди з органом Пенсійного фонду не досягнуто, платник єдиного внеску зобов'язаний сплатити суми недоїмки та штрафів разом з нарахованою пенею протягом десяти робочих днів з дня надходження рішення відповідного органу Пенсійного фонду або оскаржити вимогу до органу Пенсійного фонду вищого рівня чи в судовому порядку.

У разі якщо платник єдиного внеску протягом десяти робочих днів з дня надходження вимоги не сплатив зазначені у вимозі суми недоїмки та штрафів разом з нарахованою пенею, не узгодив вимогу з органом Пенсійного фонду, не оскаржив вимогу в судовому порядку або не сплатив узгоджену суму недоїмки протягом десяти робочих днів з дня надходження узгодженої вимоги, територіальний орган Пенсійного фонду надсилає в порядку, встановленому законом, до підрозділу державної виконавчої служби вимогу про сплату недоїмки.

У випадках, зазначених в абзаці шостому цієї частини, територіальний орган Пенсійного фонду також має право звернутися до суду з позовом про стягнення недоїмки. При цьому заходи досудового врегулювання спорів, передбачені законом, не застосовуються.

5. Вимога територіального органу Пенсійного фонду про сплату недоїмки або рішення суду щодо стягнення суми недоїмки виконується державною виконавчою службою в порядку, встановленому законом.

6. За рахунок сум, що надходять від платника єдиного внеску або від державної виконавчої служби, погашаються суми недоїмки, штрафних санкцій та пені у порядку календарної черговості їх виникнення. У разі якщо платник має несплачену суму недоїмки, штрафів та пені, сплачені ним суми єдиного внеску зараховуються в рахунок сплати недоїмки, штрафів та пені у порядку календарної черговості їх виникнення.

7. Сума недоїмки не підлягає списанню, зокрема в разі укладення з платником єдиного внеску мирової угоди відповідно до вимог Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (2343-12), крім випадків повної ліквідації юридичної особи або смерті

фізичної особи, визнання її безвісно відсутньою, недієздатною, оголошення померлою та відсутності осіб, які відповідно до цього Закону несуть зобов'язання із сплати єдиного внеску.

8. У разі ліквідації юридичної особи – платника єдиного внеску або втрати платником з інших причин статусу платника єдиного внеску сума недоїмки сплачується за рахунок коштів та іншого майна платника. У такому разі відповідальними за погашення недоїмки є:

ліквідаційна комісія – щодо юридичної особи – платника єдиного внеску, що ліквідується;

юридична особа – щодо утворених нею філії, представництва або іншого відокремленого підрозділу – платника єдиного внеску, що ліквідується.

У разі недостатності у платника єдиного внеску коштів та іншого майна для сплати недоїмки відповідальними за її сплату є:

засновники або учасники юридичної особи – платника єдиного внеску, що ліквідується, якщо згідно із законом вони несуть повну чи додаткову відповідальність за її зобов'язаннями;

юридична особа – щодо утворених нею філії, представництва та іншого відокремленого підрозділу – платника єдиного внеску, що ліквідується;

правонаступники юридичної особи – платника єдиного внеску, що ліквідується.

У разі злиття, приєднання, виділення, поділу, перетворення платника єдиного внеску зобов'язання із сплати недоїмки покладаються на осіб, до яких відповідно до законодавства перейшли його права та обов'язки.

9. Передача платниками єдиного внеску своїх обов'язків з його сплати третім особам заборонена, крім випадків, передбачених законодавством.

10. На суму недоїмки нараховується пеня з розрахунку 0,1 відсотка суми недоплати за кожний день прострочення платежу.

11. Територіальний орган Пенсійного фонду застосовує до платника єдиного внеску такі штрафні санкції:

1) у разі ухилення від взяття на облік або несвоєчасного подання заяви про взяття на облік платниками єдиного внеску, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» (755-15), накладається штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

2) за несплату (неперерахування) або несвоєчасну сплату (несвоєчасне перерахування) єдиного внеску накладається штраф у розмірі 10 відсотків своєчасно не сплачених сум;

3) за donарахування територіальним органом Пенсійного фонду або платником своєчасно не нарахованого єдиного внеску накладається штраф у розмірі 5 відсотків зазначеної суми за кожний повний або неповний базовий звітний період, за який donараховано таку суму, але не більш як 50 відсотків суми donарахованого єдиного внеску;

4) за неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою звітності, передбаченої цим Законом, територіальним органом

Пенсійного фонду накладається штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

5) за неналежне ведення бухгалтерської документації, на підставі якої нараховується єдиний внесок, накладається штраф у розмірі від восьми до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

6) за несплату, неповну сплату або несвоєчасну сплату суми єдиного внеску одночасно з видачею сум виплат, на які нараховується єдиний внесок (авансових платежів), накладається штраф у розмірі 10 відсотків таких несплачених або несвоєчасно сплачених сум.

12. Органи Пенсійного фонду застосовують до банків такі фінансові санкції:

1) за несвоєчасне перерахування або несвоєчасне зарахування на рахунки органів Пенсійного фонду сум єдиного внеску, фінансових санкцій, зазначених у частині одинадцятій цієї статті, нараховується пеня з розрахунку 0,1 відсотка зазначених сум, розрахована за кожний день прострочення їх перерахування (зарахування), та накладається штраф у розмірі 10 відсотків своєчасно не зарахованих (неперерахованих) сум;

2) за порушення вимог, передбачених частиною другою статті 24 цього Закону, накладається штраф у розмірі суми єдиного внеску, яка підлягає сплаті платниками.

13. Нарахування пені, передбаченої цим Законом, починається з першого календарного дня, що настає за днем закінчення строку внесення відповідного платежу, до дня його фактичної сплати (перерахування) включно.

У разі оскарження платником єдиного внеску вимоги про сплату недоїмки нарахування пені зупиняється з дня подання скарги до територіального органу Пенсійного фонду або позову до суду.

14. Про нарахування пені та застосування штрафів, передбачених цим Законом, посадова особа територіального органу Пенсійного фонду в порядку, встановленому Пенсійним фондом за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики, приймає рішення, яке протягом трьох робочих днів надсилається платнику єдиного внеску.

Суми пені та штрафів, передбачених цим Законом, підлягають сплаті платником єдиного внеску протягом десяти робочих днів після надходження відповідного рішення. Зазначені суми зараховуються на рахунки органів Пенсійного фонду, відкриті в органах Державного казначейства України для зарахування єдиного внеску. При цьому платник у зазначений строк має право оскаржити таке рішення до органу Пенсійного фонду вищого рівня або до суду з одночасним обов'язковим письмовим повідомленням про це територіального органу Пенсійного фонду, яким прийнято це рішення.

Оскарження рішення територіального органу Пенсійного фонду про застосування фінансових санкцій перебіг строку їх сплати до винесення органом Пенсійного фонду або судом рішення у справі. Строк сплати фінансових санкцій також зупиняється до ухвалення судом рішення у разі

оскарження платником єдиного внеску вимоги про сплату недоїмки, якщо застосування фінансових санкцій пов'язано з виникненням або несвоєчасною сплатою суми недоїмки.

15. Рішення територіального органу Пенсійного фонду про нарахування пені та/або застосування штрафів, передбачених частинами одинадцятою і дванадцятою цієї статті, є виконавчим документом.

У разі якщо платник єдиного внеску не сплатив зазначені в рішенні суми протягом десяти робочих днів, а також не повідомив у цей строк територіальний орган Пенсійного фонду про оскарження рішення, таке рішення передається державній виконавчій службі в порядку, встановленому законом.

Суми штрафів та нарахованої пені, застосованих за порушення порядку та строків нарахування, обчислення і сплати єдиного внеску, стягуються в такому самому порядку, що і суми недоїмки із сплати єдиного внеску.

Суми штрафів та нарахованої пені включаються до вимоги про сплату недоїмки, якщо їх застосування пов'язано з виникненням та сплатою недоїмки.

16. Строк давності щодо нарахування, застосування та стягнення сум недоїмки, штрафів та нарахованої пені не застосовується.

17. Проведення у справах про адміністративні правопорушення здійснюється в порядку, встановленому Кодексом України про адміністративні правопорушення (80731-10, 80732-10).

18. Від імені Пенсійного фонду розглядати справи про правопорушення, застосовувати фінансові санкції на підставі документів, що свідчать про вчинення правопорушення, мають право Голова правління Пенсійного фонду України, його заступники, начальники головних управлінь Пенсійного фонду України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві, Севастополі та їх заступники, начальники управлінь Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах та їх заступники.

19. Порядок оформлення та передачі до органів Пенсійного фонду матеріалів перевірок, проведених податковими органами, встановлюється Державною податковою адміністрацією України спільно з Пенсійним фондом.

Стаття 26. Відповідальність за порушення цього Закону

1. Посадові особи платників єдиного внеску несуть адміністративну відповідальність за:

порушення порядку нарахування, обчислення і строків сплати єдиного внеску;

неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою звітності щодо єдиного внеску;

подання недостовірних відомостей, що використовуються в Державному реєстрі, інших відомостей, передбачених цим Законом.

2. Застраховані особи, які не подають інформацію для внесення до Державного реєстру або подають недостовірну інформацію, притягаються до відповідальності згідно із законом.

3. Пенсійний фонд, його територіальні органи та посадові особи за розголошення інформації про застрахованих осіб, невиконання або неналежає виконання своїх обов'язків, визначених цим Законом, несуть відповідальність згідно із законом.

Суми коштів, безпідставно стягнені територіальними органами Пенсійного фонду з юридичних і фізичних осіб, підлягають поверненню з рахунків Пенсійного фонду в триденний строк з дня прийняття рішення територіальним органом Пенсійного фонду або судом про безпідставність їх стягнення з одночасною сплатою нарахованої на ці суми пені, що визначається виходячи з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України.

Розділ VIII. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2011 року, крім підпункту 8 частини першої статті 1, підпунктів 7 та 8 (в частині пред'явлення посвідчення застрахованої особи), 9 частини другої статті 6, абзацу другого підпункту 1 частини третьої статті 20, статті 22 цього Закону, які набирають чинності з 1 січня 2014 року.

...

11. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) пункт 1-1 статті 101 Кримінально-процесуального кодексу України (1002-05) викласти в такій редакції:

1-1) податкова міліція – у справах про ухилення від сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а також у справах про приховування валютної виручки»;

2) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (80731-10, 80-732-10) (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до №51, ст. 1122):

а) назву та абзац перший частини першої статті 165-1 викласти в такій редакції:

«Стаття 165-1. Порушення законодавства про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування і загальнообов'язкове державне пенсійне страхування.

Порушення порядку нарахування, обчислення і строків сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою звітності щодо єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування або подання недостовірних відомостей, що використовуються в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування, іншої звітності та відомостей, передбачених законами України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» і

«Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (1058-15), порушення встановленого порядку використання та здійснення операцій з коштами Пенсійного фонду України і Накопичувального фонду»;

б) назву та абзац перший частини першої статті 165-3 викласти в такій редакції:

«Стаття 165-3. Порушення законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття.

Порушення посадовими особами підприємств, установ, організацій, фізичними особами, які використовують найману працю, порядку використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, несвоєчасне або неповне їх повернення; несвоєчасне подання або неподання визначених Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» (1533-14) відомостей, подання недостовірних відомостей про використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття»;

в) статтю 165-4 викласти в такій редакції:

«Стаття 165-4. Порушення законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Порушення посадовими особами підприємств, установ, організацій, фізичними особами – підприємцями, які використовують найману працю, фізичними особами, які не мають статусу підприємців та використовують найману працю, порядку використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійних захворювань, які спричинили втрату працездатності, несвоєчасне або неповне їх повернення, несвоєчасне подання або неподання встановленої звітності, подання недостовірної звітності щодо страхових коштів, несвоєчасне інформування Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України про річний фактичний обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг), нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання, що сталися на підприємстві, про зміни технології робіт або виду діяльності підприємства –

тягнуть за собою накладення штрафу від восьми до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, –

тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян»;

г) назву та абзац перший частини першої статті 165-5 викласти в такій редакції:

«Стаття 165-5. Порушення законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням

Порушення посадовими особами підприємств, установ, організацій, фізичними особами, які використовують найману працю, порядку використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, несвоєчасне або неповне їх повернення, несвоєчасне подання або неподання встановленої звітності, подання недостовірної звітності щодо використання страхових коштів»;

...

3) статтю 212-1 Кримінального кодексу України (2341-14) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., №25-26, ст. 131) викласти в такій редакції:

«Стаття 212-1. Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування

1. Умисне ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування чи страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації незалежно від форми власності або особою, яка здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи, чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана його сплачувати, якщо таке діяння призвело до фактичного ненадходження до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування коштів у значних розмірах, –

карається штрафом від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі діяння, вчинені за попередньою змовою групою осіб, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування коштів у великих розмірах, –

караються штрафом від п'ятисот до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені особою, раніше судимою за ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування чи страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування коштів в особливо великих розмірах, –

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років з конфіскацією майна.

4. Особа, яка вперше вчинила діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона до притягнення до кримінальної відповідальності сплатила єдиний внесок

на загальнообов'язкове державне соціальне страхування чи страхові внески на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, а також відшкодувала шкоду, завдану фондам загальнообов'язкового державного соціального страхування їх несвоєчасною сплатою (штрафні санкції, пеня).

Примітка. Під значним розміром коштів слід розуміти суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування чи страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, які в тисячу і більше разів перевищують установлений законом неоподатковуваний мінімум доходів громадян, під великим розміром коштів слід розуміти суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, які в три тисячі і більше разів перевищують установлений законом неоподатковуваний мінімум доходів громадян, під особливо великим розміром коштів слід розуміти суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування чи страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, які в п'ять тисяч і більше разів перевищують установлений законом неоподатковуваний мінімум доходів громадян;

4) у пункті 5.7 статті 5 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (3334/94-ВР) (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., №27, ст. 181; 2003 р., №10-11, ст. 87; 2004 р., №52, ст. 563):

підпункт 5.7.1 викласти в такій редакції:

«5.7.1. До складу валових витрат платника податку належать суми єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, нараховані в порядку, встановленому законодавством»;

у підпункті 5.7.2 слова «суми внесків на пенсійне та інші види державного (соціального) обов'язкового страхування» замінити словами «єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;

...

9) у Законі України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням» (2240-14) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., №14, ст. 71 із наступними змінами):

а) у статті 2:

пункти 9 та 10 викласти в такій редакції:

«9) страховий стаж – період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, і за який щомісяця сплачені страхові внески (нею, роботодавцем) в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок»;

10) страхові внески – кошти відрхувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, сплачені згідно із законодавством, що діяло до набрання чинності Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», кошти, що

надходять від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, які спрямовуються на страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням»;

пункт 11 після слів «страхові внески» доповнити словами «суми від фінансових санкцій та інші надходження відповідно до законодавства»;

доповнити пунктом 12 такого змісту:

«12) мінімальний страховий внесок – сума коштів, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати і розміру єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, встановлених законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід)»;

б) статтю 7 викласти в такій редакції:

«Стаття 7. Обчислення страхового стажу»

1. Страховий стаж – це період (строк), протягом якого особа підлягала загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, та за який щомісяця сплачено нею та роботодавцем або нею страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок, крім випадків, передбачених абзацом другим цієї частини.

Період отримання виплат за окремими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, крім пенсій усіх видів (за винятком пенсії по інвалідності), включається до страхового стажу як період, за який сплачено страхові внески виходячи з розміру мінімального страхового внеску.

2. Страховий стаж обчислюється за даними, що містяться в системі персоналізованого обліку відомостей про застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, а до впровадження такої системи – у порядку та на умовах, передбачених законодавством, що діяло раніше.

3. Страховий стаж обчислюється в місяцях. Якщо сума сплачених за відповідний місяць страхових внесків менша, ніж мінімальний страховий внесок, цей період зараховується до страхового стажу за формулою:

$$ТП = Св : В,$$

де ТП – тривалість періоду, що зараховується до страхового стажу та визначається у місяцях;

Св – сума єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, сплаченого за відповідний місяць;

В – мінімальний розмір страхового внеску за відповідний місяць.

До страхового стажу прирівнюється трудовий стаж, набутий працівником за час роботи на умовах трудового договору (контракту) до набрання чинності цим Законом»;

в) у статті 9:

у першому реченні частини першої слова «збір і» виключити;

абзац другий частини четвертої після слів «цим Законом» доповнити словами «іншими законодавчими актами»;

г) у статті 13:

у пункті 1 слова «збір та» виключити;

у пункті 4 слова «здійснює контроль за правильним нарахуванням, своєчасною сплатою страхових внесків, а також» виключити;

в абзаці другому пункту 6 слова «страхових внесків» замінити словами «страхових коштів на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, що спрямовуються на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням»;

г) у частині першій статті 19:

у пункті 1 слова «цим Законом» замінити словом «законом»;

після пункту 5 доповнити новим пунктом такого змісту:

«б) часткова сплата за путівки на санаторно-курортне лікування».

У зв'язку з цим пункт 6 вважати пунктом 7;

д) статті 21 та 22 викласти в такій редакції:

«Стаття 21. Порядок фінансування Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності страхувальників та інших отримувачів страхових коштів

1. Фінансування страхувальників-роботодавців для надання матеріального забезпечення найманим працівникам здійснюється районними, міськрайонними, міськими виконавчими дирекціями відділень Фонду в порядку, встановленому правлінням Фонду.

Підставою для фінансування страхувальників робочими органами відділень Фонду є оформлена за встановленим зразком заява-розрахунок, що містить інформацію про нараховані застрахованим особам суми матеріального забезпечення за їх видами.

Районні, міськрайонні, міські виконавчі дирекції відділень Фонду здійснюють фінансування страхувальників-роботодавців протягом десяти робочих днів після надходження заяви.

У разі якщо сума отриманих страхувальником від Фонду страхових коштів перевищує фактичні витрати на надання матеріального забезпечення, невикористані страхові кошти повертаються до робочого органу Фонду, що здійснив фінансування, протягом трьох робочих днів.

2. Страхувальник-роботодавець відкриває окремий поточний рахунок для зарахування страхових коштів у банках у порядку, встановленому Національним банком України.

Страхувальник-роботодавець, який є бюджетною установою, відкриває окремий рахунок для зарахування страхових коштів у відповідному органі Державного казначейства України в порядку, встановленому Державним казначейством України.

Кошти Фонду, що надходять на зазначений рахунок, обліковуються на окремому субрахунку.

Страхові кошти, зараховані на окремий поточний рахунок у банку або на окремий рахунок у відповідному органі Державного казначейства України

(далі – окремий рахунок), можуть бути використані страхувальником виключно на надання матеріального забезпечення та соціальних послуг застрахованим особам.

Страхові кошти, зараховані на окремий рахунок, не можуть бути спрямовані на задоволення вимог кредиторів, на стягнення на підставі виконавчих та інших документів, за якими здійснюється стягнення відповідно до закону.

У разі порушення провадження у справі про банкрутство страхувальника-роботодавця страхові кошти, зараховані на окремий рахунок, повертаються до районної, міжрайонної, міської виконавчої дирекції відділення Фонду, яка в подальшому забезпечує надання матеріального забезпечення застрахованим особам. Фінансування такого страхувальника виконавчою дирекцією відділення Фонду припиняється.

3. Часткове фінансування санаторіїв-профілакторіїв, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, дитячих оздоровчих закладів здійснюється Фондом у порядку, встановленому правлінням Фонду.

...

«Стаття 30. Відповідальність за порушення встановленого порядку використання страхових коштів

1. Страхувальники та інші отримувачі страхових коштів у разі порушення порядку використання страхових коштів відшкодовують Фонду в повному обсязі неправомірно витрачену суму страхових коштів та/або вартість наданих соціальних послуг і сплачують штраф у розмірі 50 відсотків такої суми.

За несвоєчасне повернення або повернення не в повному обсязі страхових коштів відповідно до частини першої статті 21 та статті 22 цього Закону на страхувальників та інших отримувачів коштів Фонду накладається штраф у розмірі 10 відсотків несвоєчасно повернутих або повернутих не в повному обсязі страхових коштів.

Одночасно на суми несвоєчасно повернутих або повернутих не в повному обсязі страхових коштів і штрафних санкцій нараховується пеня в розмірі 0,1 відсотка зазначених сум коштів, розрахована за кожний день прострочення платежу.

2. За порушення порядку використання страхових коштів, несвоєчасне або не в повному обсязі повернення страхових коштів відповідно до частини першої статті 21 та статті 22 цього Закону, несвоєчасне подання або неподання звітності про використання коштів Фонду, інших відомостей, передбачених цим Законом, страхувальник, інший отримувач страхових коштів несе відповідальність відповідно до закону.

3. Своєчасно не сплачені та не відшкодовані страхові кошти відповідно до частини першої статті 21 та статті 22 цього Закону і фінансові санкції, передбачені частиною першою цієї статті, стягуються із страхувальника, іншого отримувача коштів Фонду у дохід Фонду в порядку, встановленому законом.

4. Право розглядати справи про адміністративні правопорушення і застосовувати фінансові санкції мають керівник виконавчої дирекції Фонду, його заступники, керівники виконавчих дирекцій відділень Фонду в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі та їх заступники, керівники районних, міжрайонних, міських, районних у містах виконавчих дирекцій відділень Фонду»;

і) у статті 35:

абзац перший частини другої замінити трьома абзацами такого змісту:

«2. Допомога по тимчасовій непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві та професійним захворюванням, виплачується Фондом застрахованим особам починаючи з шостого дня непрацездатності за весь період до відновлення працездатності або до встановлення медико-соціальною експертною комісією (далі – МСЕК) інвалідності (встановлення іншої групи, підтвердження раніше встановленої групи інвалідності), незалежно від звільнення застрахованої особи в період втрати працездатності у порядку та розмірах, встановлених законодавством.

Оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, здійснюється за рахунок коштів роботодавця у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Допомога по тимчасовій непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов'язаної з нещасним випадком на виробництві, виплачується Фондом застрахованим інвалідам, які працюють на підприємствах та в організаціях товариств УТОГ і УТОС, починаючи з першого дня непрацездатності за весь період до відновлення працездатності незалежно від звільнення застрахованої особи в період втрати працездатності у порядку та розмірах, встановлених законодавством».

У зв'язку з цим абзаци другий та третій вважати відповідно абзацами четвертим та п'ятим;

в абзаці третьому частини третьої слова «абзацом другим» замінити словами «абзацом четвертим»;

ї) у статті 50:

в абзаці першому частини першої слова «за рахунок сплачених застрахованими особами страхових внесків» виключити;

частину четверту виключити;

й) частину четверту статті 52 викласти в такій редакції:

«4. Допомога на поховання призначається не пізніше дня, що настає за днем звернення, і виплачується не пізніше наступного робочого дня після отримання страхувальником страхових коштів від Фонду відповідно до цього Закону»;

Президент України

В.ЯНУКОВИЧ

м. Київ, 8 липня 2010 року
№2464-VI

ПОСТАНОВА

від 22 грудня 2010 р. №1170

Київ

Про затвердження переліку видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Відповідно до частини сьомої статті 7 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (2464-17) Кабінет Міністрів України **постановляє**:

1. Затвердити перелік видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (додається).

2. Визнати такими, що втратили чинність:

постанову Кабінету Міністрів України від 18 травня 1998 р. №697 (697-98-п) «Про затвердження Переліку видів оплати праці та інших виплат, на які не нараховується збір на обов'язкове державне пенсійне страхування та які не враховуються при обчисленні середньомісячної заробітної плати для призначення пенсій» (Офіційний вісник України, 1998 р., №20, ст. 741);

постанову Кабінету Міністрів України від 30 листопада 1998 р. №1886 (1886-98-п) «Про доповнення Переліку видів оплати праці та інших виплат, на які не нараховується збір на обов'язкове державне пенсійне страхування та які не враховуються при обчисленні середньомісячної заробітної плати для призначення пенсій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 травня 1998 р. №697» (Офіційний вісник України, 1998 р., №48, ст. 1759).

3. Ця постанова набирає чинності з 1 січня 2011 року.

Прем'єр-міністр України

М.АЗАРОВ

Інд. 26

ПЕРЕЛІК

видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

1. Виплати, які здійснюються у грошовій формі

1. Соціальні допомоги та виплати, встановлені колективним договором (працівникам, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, на народження дитини, сім'ям з неповнолітніми дітьми тощо).

2. Одноразова допомога працівникам, які виходять на пенсію згідно із законодавством та колективними договорами (включаючи грошову допомогу державним службовцям та науковим (науково-педагогічним) працівникам), військовослужбовцям при звільненні з військової служби.

3. Надбавки та доплати до державних пенсій працюючим пенсіонерам.

4. Вихідна допомога у разі припинення трудового договору.

5. Відшкодування, нараховані працівникам за час затримки розрахунку при звільненні.

6. Витрати на відрядження, а саме: добові (у повному обсязі), вартість проїзду, витрати на наймання житлового приміщення.

Компенсаційні виплати та добові, які виплачуються у разі переїзду на роботу в іншу місцевість згідно із законодавством.

7. Виплати в установленому розмірі особам, які потерпіли від Чорнобильської катастрофи (крім надбавок та доплат до тарифних ставок (окладів, посадових окладів) у розмірах, передбачених законодавством, за роботу на територіях радіоактивного забруднення, оплата додаткових відпусток, що надаються відповідно до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи») (796-12).

8. Компенсація моральної шкоди працівникам, що виплачується за рішенням суду.

9. Винагорода, що сплачується за авторським договором на створення та використання творів науки, літератури та мистецтва, крім гонорару штатним працівникам редакцій газет, журналів, інших засобів масової інформації, видавництва, установ мистецтва та (або) оплата їх праці, що нараховується за ставками (розцінками) авторської (постановочної) винагороди, нарахованої на відповідному підприємстві.

Винагороди за відкриття, винаходи та раціоналізаторські пропозиції та їх використання.

10. Надбавки (польове забезпечення) до тарифних ставок і посадових окладів працівників, що направляються для виконання монтажних, налагоджувальних, ремонтних і будівельних робіт, і працівників, робота яких виконується вахтовим методом, постійно проводиться в дорозі або має роз'їзний (пересувний) характер, у визначених законодавством розмірах.

11. Компенсації працівникам за використання для потреб виробництва власного інструмента та особистого транспорту.

12. Довічна плата за звання дійсного члена та члена-кореспондента академії наук.

13. Позики, видані працівникам для поліпшення житлових умов, на індивідуальне будівництво, заведення домашнього господарства.

14. Матеріальна допомога разового характеру, що надається окремим працівникам у зв'язку із сімейними обставинами, на оплату лікування, оздоровлення дітей, поховання.

15. Допомога, що виплачується молодим спеціалістам під час відпустки після закінчення навчального закладу.

II. Виплати, які надаються в натуральній або грошовій формі

1. Вартість вугілля та вугільних брикетів, безоплатно наданих працівникам в обсягах та за переліком професій, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2004 р. №462 (462-2004-п) «Деякі питання обкладення податком з доходів фізичних осіб вартості безоплатно наданих вугілля та вугільних брикетів» (Офіційний вісник України, 2004 р., №15, ст. 1039), або виплата грошової компенсації вартості такого вугілля та вугільних брикетів.

2. Платіж згідно з договорами добровільного медичного та пенсійного страхування працівників і членів їх сімей.

3. Витрати на колективне харчування плавскладу річкового, морського та рибпромислового флоту, а також харчування льотного складу цивільної авіації під час виконання завдань польоту, що можуть бути прирівняні до добових витрат, що виплачуються у разі відрядження.

4. Витрати на харчування учасників спортивних заходів, у тому числі суддів, на час перебування на спортивних змаганнях та навчально-тренувальних зборах у межах установлених норм.

5. Відшкодування працівникам витрат на придбання ними спецодягу та інших засобів індивідуального захисту в разі невидачі їх роботодавцем або вартість виданого згідно з діючими нормами спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту, мийних та знешкоджувальних засобів, молока та лікувально-профілактичного харчування.

6. Вартість придбаних роботодавцем проїзних квитків, що персонально не розподіляються між працівниками, а видаються їм у разі потреби для виконання виробничих завдань (у зв'язку із специфікою роботи).

7. Витрати на перевезення працівників до місця роботи як власним, так і орендованим транспортом (крім оплати праці водіїв).

8. Вартість подарунків до свят і квитків на видовищні заходи для дітей працівників.

9. Витрати на підготовку та перепідготовку кадрів (крім суми заробітної плати, що зберігається за основним місцем роботи працівників, за час їх навчання з відривом від виробництва в системі підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів), а саме:

витрати на оплату навчання працівників у вищих навчальних закладах та установах підвищення кваліфікації, професійної підготовки та перепідготовки кадрів;

стипендії слухачам підготовчих відділень, студентам, аспірантам, направленим підприємствами на навчання з відривом від виробництва у вищі навчальні заклади;

оплата проїзду до місцезнаходження навчального закладу та назад;

витрати, пов'язані з організацією навчального процесу (придбання навчального матеріалу, оренда приміщень).

10. Витрати на проведення культурно-освітніх і оздоровчих заходів та утримання громадських служб (крім оплати праці працівників, які їх обслуговують).

Витрати на благоустрій садівничих товариств (будівництво шляхів, енерго- та водопостачання, осушення та інші витрати загального характеру), будівництво гаражів для працівників.

11. Витрати на платне навчання працівників і членів їх сімей, не пов'язане з виробничою необхідністю, згідно з договором між підприємством та навчальним закладом.

12. Вартість житла, переданого у власність працівникам.

13. Витрати на оплату послуг з лікування працівників, які були надані установами охорони здоров'я.

14. Доходи за акціями та інші доходи від участі працівників у власності підприємства (дивіденди, відсотки, виплати за паями), а також доходи від здавання в оренду землі.

Краткий обзор Налогового кодекса Украины

(принят 2.12.2010 г. №2755-VI)

Важно, что налоги и сборы, их ставки, а также налоговые льготы не могут меняться в течение бюджетного года.

Налогов и сборов станет меньше. С 2011 года в Украине уменьшится количество налогов. **Вместо 29 общегосударственных и 14 местных налогов и сборов, согласно НКУ, будут взимать только 18 общегосударственных и 5 местных налогов и сборов.** (Ст. 9 и 10 НКУ).

Таким образом, профсоюзные организации освобождены от необходимости сдавать расчеты по коммунальному налогу.

Налогообложение неприбыльных учреждений и организаций собрано в ст. 157 НКУ.

Распределение по группам почти не изменилось, кроме профсоюзов. Вместо группы «Ж» их отнесли в группу «Е». Согласно п. 152.6 НКУ неприбыльщики, в т.ч. профсоюз, платят налоги от **не основной** деятельности по ст.157 НКУ.

По **п.157.9.** от налогообложения освобождаются доходы неприбыльных организаций, определенных в подпункте «Е» пункта **157.1** (к которому относятся профсоюзы), полученные в виде вступительных, членских и целевых взносов, отчислений денежных средств предприятий, учреждений и организаций на культурно-массовую, физкультурную и оздоровительную работу, безвозвратной финансовой помощи или добровольных пожертвований и пассивных доходов, **а также стоимость имущества и услуг, полученных первичной профсоюзной организацией от работодателя согласно условиям коллективного договора (соглашения), с целью обеспечения условий деятельности такой профсоюзной организации в соответствии со статьей 42 Закона Украины «О профессиональных союзах, их правах и гарантиях деятельности».**

Центральный орган государственной налоговой службы (п. 157.14) устанавливает порядок учета и предоставления налоговой отчетности об использовании денежных средств неприбыльных организаций (определенных в подпункте «Е» пункта 157.1 этой статьи в части учета и предоставления налоговой отчетности **по доходам, подлежащим налогообложению**) и решает вопросы об исключении организаций из Реестра неприбыльных организаций, учреждений и налогообложении их доходов в случае нарушения ими положений настоящего Кодекса и других законодательных актов о неприбыльных организациях.

Денежные средства и имущество, использованное не по целевому назначению, будет считаться доходом, и подлежать налогообложению по статье 151 КНУ, пункт 151.1.

В третьем разделе НКУ «Налог на прибыль предприятий» частично решен вопрос получения профсоюзными организациями отчислений на культурно-массовую, физкультурную и оздоровительную работу.

Так в пункте **138.10.6** к прочим расходам обычной деятельности, не связанным с производством, относятся;

б) суммы денежных средств, перечисленные работодателями на культурно-массовую, физкультурную и оздоровительную работу, предусмотренные коллективными договорами (соглашениями) в соответствии с Законом Украины «О профессиональных союзах, их правах и гарантиях деятельности», в пределах **четырёх процентов** налогооблагаемой прибыли за предыдущий отчетный год с учетом положений абзаца «а» подпункта 138.10.6 пункта 138.10 этой статьи.

При этом в случае, если по результатам предыдущего отчетного года налогоплательщиком получен отрицательный результат объекта налогообложения, то перечисляемая сумма денежных средств определяется с учетом налогооблагаемой прибыли, полученной в году, который предшествует году декларирования такого годового отрицательного значения, но не ранее чем за четыре предыдущих отчетных года.

Отмечаем, что нормы Раздела III «Налог на прибыль предприятий», согласно п. 1 Раздела XIX, заключительные положения вступят в силу с **1 апреля 2011 года**.

Налог на доходы физических лиц

Статья 165 определяет доходы, которые **не включаются** в расчет месячного (годового) налогооблагаемого дохода: **з) сумма ежегодной разовой денежной помощи, которая предоставляется согласно Закону Украины «О статусе ветеранов войны, гарантиях их социальной защиты».**

Исключения, предусмотренные этим подпунктом, не распространяются на выплату заработной платы, денежного (выходного) пособия при выходе на пенсию (в отставку) и выплату, связанную с временной потерей трудоспособности.

165.1.4. Сумма выплат или возмещений (кроме заработной платы или других выплат и возмещений по гражданско-правовым договорам), которые осуществляются с учетом пункта 170.7 статьи 170 НКУ, подпункт «в» другими неприбыльными организациями (кроме кредитных союзов и других небанковских финансовых учреждений) и благотворительными фондами Украины, статус которых определяется в соответствии с законом, в пользу получателей таких выплат, кроме любых выплат или возмещений членам руководящих органов таких организаций либо фондов и связанным с ними физическими лицами.

165.1.22. Денежные средства или стоимость имущества (услуг), предоставляемые в качестве **пособия на погребение** налогоплательщика:

а) любым физическим лицом, благотворительной организацией, Пенсионным фондом Украины, соответствующими территориальными управлениями по вопросам труда и социальной защиты населения, фондами обязательного государственного страхования Украины или **профессиональными союзами**. Размер не должен превышать двойного размера суммы,

определенной в абзаце первом подпункта 169.4.1 пункта 169.4 статьи 169 НКУ. Сумма превышения при ее наличии окончательно облагается налогом при ее начислении.

Не включается в налогооблагаемый доход стоимость путевок на отдых, оздоровление и лечение, в том числе на реабилитацию инвалидов, на территории Украины налогоплательщика и/или его детей в возрасте до 18 лет, которые предоставляются ему безвозмездно или со скидкой (в размере такой скидки) профессиональным союзом, в который зачисляются профсоюзные взносы налогоплательщика – члена такого профессионального союза, созданного в соответствии с законодательством Украины, или за счет денежных средств соответствующего фонда общеобязательного государственного социального страхования. **(пункт 165.1.35 статьи 165).**

165.1.38. Стоимость орденов, медалей, знаков, кубков, дипломов, грамот и цветов, которыми отмечаются работники, другие категории граждан и/или победители соревнований, конкурсов.

165.1.39. Стоимость подарков (а также призов победителям и призерам спортивных соревнований). Если их стоимость не превышает **50 процентов одной минимальной заработной платы** (в расчете на месяц), установленной на 1 января отчетного налогового года, за исключением денежных выплат в любой сумме.

165.1.47. Сумма выплат или возмещений (кроме заработной платы или других выплат и возмещений по гражданско-правовым договорам), которая осуществляется профессиональными союзами своим членам в течение года совокупно в размере, не превышающем суммы предельного размера дохода, определенного согласно абзацу первому подпункта 169.4.1 пункта 169.4 статьи 169 настоящего Кодекса, установленного на 1 января такого года. **При этом указанные выплаты должны быть осуществлены в размерах и на цели, установленные общим собранием членов профсоюза.**

Ставки налога

167.1. Ставка налога составляет **15 процентов** базы налогообложения по доходам, полученным (кроме случаев определенных в пунктах 167.2-167.4 этой статьи), в том числе, но не исключительно в форме заработной платы, других поощрительных и компенсационных выплат либо других выплат и вознаграждений, которые выплачиваются (предоставляются) плательщику в связи с трудовыми отношениями и по гражданско-правовым договорам; выигрыша в государственную и негосударственную денежную лотерею, выигрыш игрока (участника), полученный от организатора азартной игры.

В случае, если общая сумма полученных налогоплательщиком в отчетном налоговом месяце доходов, указанных в абзаце первом этого пункта, превышает десятикратный размер минимальной заработной платы, установленной законом **на 1 января отчетного налогового года**, ставка налога составляет **17 процентов** суммы превышения с учетом налога, уплаченного по ставке, определенной в абзаце первом этого пункта.

Налогообложение благотворительной помощи

170.7.1. Не облагается налогом и не включается в общий месячный или годовой налогооблагаемый доход налогоплательщика благотворительная, в том числе гуманитарная помощь (далее – благотворительная помощь), которая поступает в его пользу в виде денежных средств или имущества (безвозмездно выполненной работы, предоставленной услуги) и соответствует требованиям, определенным этим пунктом.

Для целей налогообложения благотворительная помощь делится на целевую и нецелевую.

Целевой является благотворительная помощь, которая предоставляется под определенные условия и направления ее расходования, а нецелевой считается помощь, предоставляемая без установления таких условий или направлений.

170.7.2. Не включается в налогооблагаемый доход целевая или нецелевая благотворительная помощь, которая предоставляется налогоплательщику, пострадавшему вследствие:

а) экологических, техногенных и других катастроф в местностях, объявленных согласно Конституции Украины зонами чрезвычайной экологической ситуации, – в предельных суммах определенных Кабинетов Министров Украины;

б) стихийного бедствия, аварий, эпидемий и эпизоотий общегосударственного или местного характера, которые нанесли вред или представляют угрозу здоровью граждан, окружающей природной среде, повлекли или могут повлечь человеческие жертвы или потерю собственности граждан, в связи с которыми решение о привлечении (предоставлении) благотворительной помощи было принято, соответственно, Кабинетом Министров Украины или органом местного самоуправления, в предельных суммах, определенных Кабинетом Министров Украины либо органом местного самоуправления соответственно.

Благотворительная помощь, представляемая на указанные цели, должна распределяться через государственный или местный бюджет либо через банковские счета благотворительных организаций, Общества Красного Креста Украины, внесенных в Реестр неприбыльных организаций и учреждений.

Для целей этого подпункта считается целевой благотворительной помощью и не подлежит налогообложению профсоюзная выплата, осуществленная по решению профсоюза, принятому в установленном порядке в пользу члена такого профсоюза, который имеет статус пострадавшего вследствие обстоятельств, указанных в этом подпункте.

170.7.3. Не включается в налогооблагаемый доход сумма нецелевой благотворительной помощи, в том числе материальной, которая предоставляется резидентами – юридическими или физическими лицами в пользу налогоплательщика в течение отчетного налогового года совокупно в размере, который не превышает суммы предельного размера дохода, определенного согласно абзацу первому подпункта 169.4.1. пункта 169.4. статьи 169 настоящего Кодекса, установленного на 1 января такого года.

Положение этого подпункта не распространяются на профсоюзные выплаты своим членам, условия, освобождения которых от налогообложения предусмотрены подпунктом 165.1.47. пункта 165.1. статьи 165 настоящего Кодекса.

Благотворитель – юридическое лицо указывает сведения о предоставленных суммах нецелевой благотворительной помощи в налоговой отчетности.

При получении нецелевой благотворительной помощи от благотворителя – физического или юридического лица налогоплательщик обязан представить годовую налоговую декларацию с указанием ее суммы, если общая сумма полученной нецелевой благотворительной помощи в течение отчетного налогового года превышает ее предельный размер, установленный абзацем первым подпункта 169.4.1 пункта 169.4. статьи 169 настоящего Кодекса.

170.7.4. Не включается в налогооблагаемый доход целевая благотворительная помощь, которая предоставляется резидентами – юридическими или физическими лицами в любой сумме (стоимости).

а) учреждению здравоохранения для компенсации стоимости платных услуг по лечению налогоплательщика или члена его семьи первой степени родства, инвалида, ребенка-инвалида или ребенка, у которого хотя бы один из родителей является инвалидом; ребенка-сироты, полусироты, ребенка из многодетной или малообеспеченной семьи; ребенка, родители которого лишены родительских прав, в том числе для приобретения лекарств (донорских компонентов, протезно-ортопедических изделий, изделий медицинского назначения для индивидуального пользования инвалидов) в размерах, которые не перекрываются выплатами из фонда общеобязательного государственного социального медицинского страхования, кроме расходов на косметическое лечение или косметическую хирургию (включая косметическое протезирование, не связанные с медицинскими показаниями), водолечение и гелиотерапию, не связанные с хроническими заболеваниями, лечение и протезирование зубов с использованием драгоценных металлов, гальванопластики и фарфора, аборт (кроме абортов, которые проводятся по медицинским показаниям, или если беременность стала следствием изнасилования), операции по изменению пола; лечение венерических заболеваний (кроме СПИДа и венерических заболеваний, причиной которых стало неполовое заражение либо изнасилование), лечение табачной или алкогольной зависимости; приобретение лекарств, медицинских средств и приспособлений, которые не включены в перечень жизненно необходимых, утвержденный Кабинетом Министров Украины;

протезно-ортопедическим предприятиям, реабилитационным учреждениям для компенсации стоимости платных реабилитационных услуг, технических и других средств реабилитации, предоставленных налогоплательщику, признанному в установленном порядке инвалидом, или его ребенку-инвалиду, в размерах, которые не перекрываются из бюджетов и фонда общеобязательного государственного социального медицинского страхования;

б) дому малютки, дому ребенка, дому-интернату, школе-интернату (в том числе специальной, санаторной или для сирот), детскому дому семейного типа, приемной семье, школе социальной реабилитации, приюту для несовершеннолетних; приемнику-распределителю системы Министерства внутренних дел Украины для распределения благотворительной помощи между лицами, не достигшими восемнадцатилетнего возраста и находящимися в этих заведениях;

в) государственному или коммунальному учреждению либо благотворительной организации, в том числе Обществу Красного Креста Украины, которые представляют услуги лицам, не имеющим жилья, по питанию и устройству на ночлег;

г) дому-интернату для граждан пожилого возраста и инвалидов и его отделениям, пансионату для ветеранов войны и труда, гериатрическому пансионату для улучшения условий их содержания, питания, медицинского обслуживания, социальной реабилитации, реабилитационному центру, территориальному центру социального обслуживания (предоставление социальных услуг) центрам учета и заведениям социальной защиты для бездомных граждан, центрам социальной адаптации лиц, освобожденных из мест лишения свободы, санаториям для ветеранов и инвалидов, которые содержатся за счет государственного и местного бюджетов, для распределения благотворительной помощи между лицами, находящимися в таких учреждениях;

д) налогоплательщику, который проводит научное исследование или разработку, для возмещения стоимости оборудования, материалов, других расходов (кроме выплат заработной платы, дополнительных благ, иных расходов для личных нужд) при условии, что результаты таких исследований или разработок обнародуются и не могут быть предметом патентования либо других ограничений в обнародовании или бесплатном распространении объектов права интеллектуальной (промышленной) собственности, полученных в результате таких исследований или разработок, а также если получение такой помощи не будет предусловием для возникновения любых договорных обязательств между благотворителем или третьим лицом и приобретателем благотворительной помощи в будущем, кроме обязанностей по целевому использованию такой благотворительной помощи;

е) любительской спортивной организации, клубу для компенсации расходов по приобретению или аренде спортивного снаряжения и инвентаря, пользованию спортивными площадками, помещениями или сооружениями для проведения тренировок, обеспечению участия спортсмена-любителя в спортивных соревнованиях, приобретению спортивной формы и питанию во время таких соревнований.

Термин «любительская спортивная организация, клуб» означает общественную организацию, деятельность которой не направлена на получение дохода.

Термин «спортсмен-любитель» означает лицо, чья спортивная деятельность не направлена на получение дохода, за исключением получения наград

или вознаграждений от лица государства, органов местного самоуправления либо общественных организациях как Украины, так и других государств в виде медалей, грамот, памятных призов в неденежной форме, а также в качестве суммы возмещения расходов, связанных с командировкой такого спортсмена-любителя к месту проведения соревнования, в пределах установленных законодательством норм для командировки работника;

е) учебному заведению в виде платы за обучение или за предоставление дополнительных услуг по обучению инвалида, ребенка-инвалида либо ребенка, у которого хотя бы один из родителей является инвалидом; ребенка-сироты, полусироты; ребенка из многодетной или малообеспеченной семьи; ребенка, родители которого лишены родительских прав;

ж) налогоплательщику, признанному в установленном порядке инвалидом, законному представителю ребенка-инвалида для выполнения обязательств государства согласно законодательству Украины по обеспечению техническими и другими средствами реабилитации, изделиями медицинского назначения, автомобилем за счет бюджетных денежных средств (при условии снятия инвалида, ребенка-инвалида с учета на обеспечение такими средствами, изделиями, автомобилем за счет бюджетных денежных средств). Категории инвалидов и детей-инвалидов, перечень технических и других средств реабилитации, изделий медицинского назначения, марок автомобилей, указанных в этом подпункте, утверждаются законодательством.

До введения системы общеобязательного государственного социального медицинского страхования нормы подпункта «а» этого подпункта распространяются на общую сумму (стоимость) благотворительной помощи, полученной приобретателем на такие цели (с учетом указанных в этом пункте ограничений).

Благотворительная помощь, полученная детскими домами семейного типа или приемными семьями, освобождается от налогообложения если ее сумма (стоимость) не превышает триста тысяч гривен в течение отчетного налогового года во время действия договора государственной опеки.

170.7.5. Приобретатель целевой благотворительной помощи в виде денежных средств имеет право на ее использование в течение срока, установленного условиями такой помощи, но не более 12 календарных месяцев, следующих за месяцем получения такой помощи, за исключением получения благотворительной помощи в виде эндаумента. Если целевая благотворительная помощь в виде денежных средств не используется ее приобретателем в течение такого срока и не возвращается благотворителю до его окончания, то такой приобретатель обязан включить неиспользованную сумму такой помощи в состав годового налогооблагаемого дохода и уплатить соответствующий налог.

Термин «эндаумент» означает сумму денежных средств или ценных бумаг, которые вносятся благотворителем в банк или небанковское финансовое учреждение, благодаря чему приобретатель благотворительной помощи

получает право на использование процентов или дивидендов, начисленных на сумму такого эндаумента. При этом такой приобретатель не имеет права расходовать или отчуждать основную сумму такого эндаумента без согласия благотворителя.

Некоторые комментарии по отдельным статьям НКУ

1. Налоговым кодексом изменен размер налоговой социальной льготы.

С **01.01.11 г.** будут применяться те же виды налоговых социальных льгот, которые действуют и в настоящее время: общая, повышенная и максимальная.

Однако, величина НСЛ будет определяться исходя не из суммы минимальной зарплаты, установленной законом на 1 января отчетного налогового года, а исходя из размера **прожиточного минимума** для трудоспособного лица (в расчете на месяц), установленного законом на 1 января отчетного налогового года (далее – прожиточный минимум).

При этом размер НСЛ до 31 декабря 2014 года будет составлять сумму, которая определяется так:

- **общая НСЛ = 50% x размер прожиточного минимума;**
- **повышенная НСЛ = 150% x (50% x размер прожиточного минимума);**
- **максимальная НСЛ = 200% x (50% x размер прожиточного минимума).**

Условия применения НСЛ остались теми же, что и сейчас – зарплата работника за месяц не должна превышать определенный льготируемый размер на текущий год, который определяется путем умножения прожиточного минимума, установленного законом на 1 января отчетного налогового года, на 1,4 и округления полученного результата до ближайших 10 грн. (п.п. 169.4.1.) (с 01.01.2011 г. – 1320 грн.).

По прежнему льготу будут применять **по одному месту работы** на основании поданного налогоплательщиком заявления вместе с подтверждающими документами.

При этом, уже **в январе всем налогоплательщикам, имеющим право на налоговую соцльготу, следует подать заявление.** Иначе льготу с 01.01.11 г. применять нельзя, т.к. НКУ (п.п. 169.2.2.) требует наличия заявления.

В первую очередь это касается тех граждан, которые не пользовались льготой в 2010 году. **Это родители, содержащие двоих и более детей.** На каждого ребенка им положена общая НСЛ на каждого ребенка в возрасте до 18 лет.

При этом право на дополнительную общую НСЛ для родителей не предусмотрено.

Нецелевая благотворительная помощь

При предоставлении нецелевой (**профсоюзной материальной помощи**), которую профсоюзы выдают **своим членам профсоюза**, не облагается сумма, которая в течение отчетного налогового года совокупно не превышает сумму предельного размера дохода, дающего право на налоговую социальную льготу (установленная на 1 января отчетного года сумма прожиточного минимума для трудоспособного лица, умноженная на 1,4 и округленная до ближайших 10 грн.). **Из суммы превышения нужно удерживать 15% (17%) налога с доходов.**

При этом нет правила, по которому освобождаются от налогообложения только лица, имеющие право на социальную льготу.

Но с другой стороны, при получении физлицом нецелевой (материальной) помощи от нескольких ее представителей и при условии, что **ее общая сумма в течение отчетного налогового года** превысит указанный предельный размер, уже само физлицо должно задекларировать полученную помощь и доплатить налог.

Выигрыши и призы

От налогообложения освобождены:

- стоимость орденов, медалей, знаков, кубков, дипломов, грамот и цветов, которыми отмечают работников, другие категории граждан и/или победителей соревнований, конкурсов (п.п. 165.1.38 НКУ);

- стоимость подарков (а также призов победителям и призерам спортивных соревнований) если она не превышает 50% минзарплаты (в расчете на месяц), установленной на 1 января отчетного налогового года. Обратите внимание, это касается **исключительно** материальных подарков, а не денежных (пп.165.1.39 НКУ);

- целевая благотворительная помощь, выплачиваемая по решению профсоюза в пользу члена профсоюза, который имеет статус пострадавшего вследствие следующих обстоятельств:

- а) экологических, техногенных и других катастроф в местностях, признанных в соответствии с Конституцией Украины зонами чрезвычайных экологических ситуаций;

- б) стихийного бедствия, аварий, эпидемий общегосударственного или местного характера, которые нанесли вред или создают угрозу здоровью граждан, окружающей среде, вызывают или могут вызвать человеческие жертвы или потерю собственности граждан.

Кодексом от налогообложения освободили стоимость имущества и услуг, полученных первичной профсоюзной организацией от работодателя согласно положениям коллективного договора (п. 157.9.)

Указанные выплаты профсоюзами должны осуществляться в размерах и на цели, установленные общим собранием членов профсоюза.

В переходных положениях НКУ (пункт 3 подраздела 10 Раздел XX) установлено: если законодательными актами предусмотрены иные правила уплаты налогов и платежей, которые регулируются этим Кодексом, применяются правила этого Кодекса. **Поэтому с 1 января 2011 года детские новогодние подарки (в т.ч. и билеты на новогодние и рождественские мероприятия) освобождаются от налогообложения в соответствии с подпунктом 165.1.39. в размере до 470,5 грн в месяц. К тому же такой подарок можно выдавать без налогообложения не только детям, но и взрослым (профактиву, членам профсоюза и пр.).**

Налоговым кодексом применяется новая дополнительная форма отчетности по налогу на доходы физических лиц.

Согласно абзацу «д» пп. 176.2. Кодекса, налоговые агенты обязаны сдавать в орган государственной службы по месту регистрации **налоговую декларацию** по налогу на доходы физических лиц за базовый налоговый период, который равен календарному месяцу, по форме установленной центральным налоговым органом, об общих суммах доходов, которые начислены (выплачены, предоставлены) в пользу налогоплательщиков, и общих суммах налога на доходы физических лиц, удержанных из этих доходов, а также объемах перечисленного налога в бюджет.

Такая декларация предоставляется независимо от того, выплачивает или нет доходы налогоплательщикам налоговый агент в течении отчетного периода.

Декларация должна быть подана (в соответствии с пп. 49.18.1) – в течение 20 календарных дней, следующих за последним календарным днем отчетного (налогового) месяца.

Форма такой декларации пока не утверждена. Вместе с тем остается за налогоплательщиком обязанность предоставлять налоговый расчет с налога на доходы физического лица (нынешняя форма №1 ДФ) в сроки, установленные на протяжении 40 дней, следующих за последним календарным днем отчетного (налогового) квартала (полугодия).

Таким образом, с 1 января 2011 года установлена следующая отчетность по налогу на доходы физических лиц для налоговых агентов:

Налоговая декларация – предоставляется ежемесячно, начиная с февраля;

Налоговый расчет – предоставляется ежеквартально.

Право, неприбыльной организации на пользование налоговой льготой на доход, наступает после занесения такой организации в реестр неприбыльных организаций. По разъяснению налоговой службы, профсоюзным организациям, которые зарегистрированы в органах налоговой службы, как неприбыльные, дополнительно регистрироваться не нужно. За профсоюзами сохраняется код неприбыльности «0016».

Налог на доходы физических лиц

В данной консультации сделаем краткий обзор некоторых изменений, произошедших в связи с утратой силы Закона от 22.05.03 г. №889-IV «О налоге с доходов физических лиц» (далее – Закон №889) и вступлением в силу Налогового кодекса (далее – НК). С 01.01.11 г. взимание налога на доходы физических лиц (который ранее назывался «налог с доходов физических лиц») будет регулироваться нормами разд. IV НК. В сравнении с Законом №889 в НК сохранены основные положения администрирования этого налога, но, конечно, есть и много абсолютно новых положений, о которых мы сегодня и расскажем.

Объект и база налогообложения

По НК (как и по Закону №889) объектом налогообложения резидента является: общий месячный (годовой) налогооблагаемый доход; доходы из источника их происхождения в Украине, которые окончательно облагаются налогом во время их начисления (выплаты, предоставления); иностранные доходы – доходы (прибыль), полученные из источников за пределами Украины. Базой налогообложения является чистый годовой налогооблагаемый доход, который определяется путем уменьшения общего налогооблагаемого дохода на суммы налоговой скидки отчетного года (п. 164.1 НК). Перечень доходов, которые включаются в общий месячный (годовой) налогооблагаемый доход налогоплательщика, приведен в п. 164.2 НК.

Обращаю внимание налоговых агентов, которые выплачивают доходы в неденежной форме. При начислении (предоставлении) дохода в любой неденежной форме базой налогообложения является стоимость такого дохода, рассчитанная по обычным ценам, умноженная на повышающий коэффициент, который составляет 1,176 ($100 : (100 - 15)$). В таком же порядке определяется объект налогообложения и база налогообложения для средств, излишне потраченных налогоплательщиком на командировку или под отчет и не возвращенных в установленные законодательством сроки (п. 164.3 НК). Напомню, что п. 3.4 Закона №889 также содержал аналогичную норму. Однако из-за некорректной формулировки этого пункта его невозможно было применять на практике. **С 01.01.11 г. применение повышающего коэффициента является обязательным.**

В перечень доходов, которые **не включаются** в общий месячный (годовой) налогооблагаемый доход налогоплательщика, **с 01.01.11 г. дополнительно включены:**

- средства или стоимость имущества (услуг), которые предоставляются как помощь на лечение и медицинское обслуживание налогоплательщика за счет средств благотворительной организации или его работодателя, в том числе в части расходов работодателя на вакцинацию работника, направленную на профилактику заболеваний в период угрозы эпидемий в соответствии с

Законом от 24.02.94 г. №4004-ХII «Об обеспечении санитарного и эпидемического благополучия населения», при наличии соответствующих подтверждающих документов, кроме расходов, которые компенсируются выплатами из фонда общеобязательного государственного социального медицинского страхования (пп. 165.1.19 НК).

- сумма имущественного и неимущественного взноса налогоплательщика в уставный фонд юридического лица – эмитента корпоративных прав, осуществленного в обмен на такие корпоративные права (пп. 165.1.44 НК) (в условиях действия Закона № 889 вопрос относительно налогообложения взносов в уставный фонд был спорным);

- сумма выплат или возмещений (кроме заработной платы или других выплат и возмещений по гражданско-правовым договорам), которые осуществляются профессиональными союзами своим членам в течение года совокупно в размере, не превышающем сумму предельного размера дохода, который дает право на общую НСЛ (при этом указанные выплаты должны быть осуществлены в размерах и на цели установленные общим собранием членов профсоюза) (пп. 165.1.47 НК).

Ставки налога

С 01.01.11 г. вводится малопрогрессивное налогообложение физических лиц. Если в соответствии с Законом №889 налог взимался по ставке 15% независимо от суммы полученного дохода, то по Кодексу вводится **две ставки: 15 и 17%.**

По ставке 15% облагаются налогом доходы в размере, который не превышает 10-кратный размер минимальной зарплаты, установленной законом на 1 января отчетного налогового года, полученные в форме:

- зарплаты, других поощрительных и компенсационных выплат или других выплат и вознаграждений, которые выплачиваются (предоставляются) плательщику в связи с трудовыми отношениями и по гражданско-правовым договорам;

- выигрыша в государственную и негосударственную денежную лотерею, выигрыша игрока (участника), полученного от организатора азартной игры, и другие доходы.

Если общая сумма дохода, полученного налогоплательщиком в отчетном налоговом месяце, превышает этот порог, то из суммы превышения налог взимается **по ставке 17%** (п. 167.1 НК).

Сохранена 10%-ная ставка налогообложения заработной платы шахтеров, работников шахто-строительных предприятий, которые заняты на подземных работах полный рабочий день и 50% и более рабочего времени в год, а также работников государственных военизированных аварийно-спасательных служб (формирований), в том числе специально уполномоченного центрального органа исполнительной власти по вопросам гражданской защиты, в угольной промышленности, - по Списку № 1 производств, работ, профессий, должностей и показателей на подземных работах, на работах с

особо вредными и особо тяжелыми условиями труда, занятость на которых полный рабочий день дает право на пенсию по возрасту на льготных условиях.

По ставке 5% облагаются налогом доходы в виде процентов на текущий или депозитный (вкладной) банковский счет (с 01.01.15 г); процентный или дисконтный доход по именному сберегательному (депозитному) сертификату (с 01.01.15 г); процент на вклад (депозит) члена кредитного союза в кредитном союзе (с 01.01.15 г); доход, выплачиваемый компанией, которая управляет активами института общего инвестирования, на размещенные активы в соответствии с законом; доход по ипотечным ценным бумагам (ипотечным облигациям и сертификатам) в соответствии с законом; доход в виде процентов (дисконта), полученный владельцем облигации от их эмитента в соответствии с законом; доход по сертификату фонда операций с недвижимостью и доход, полученный налогоплательщиком в результате выкупа (погашения) управителем сертификатов фонда операций с недвижимостью в порядке, определенном в проспекте эмиссии сертификатов; доходы в виде дивидендов; доходы в других случаях, прямо определенных соответствующими нормами указанного раздела.

Налоговая социальная льгота (НСЛ)

Как и ранее, право на уменьшение общего месячного облагаемого налогом дохода, получаемого от одного работодателя в виде заработной платы, на сумму НСЛ будут иметь налогоплательщики, у которых такой доход не превышает сумму, равную размеру месячного прожиточного минимума, действующего для трудоспособного лица на 1 января отчетного налогового года, умноженного на 1,4 и округленного до ближайших 10 грн. (пп. 169.4.1 НК).

Однако **размер НСЛ изменился**: если по нормам ст. 6 Закона №889 НСЛ равнялась 50% минимальной заработной платы (в расчете на месяц), установленной законом на 1 января отчетного налогового года, то по НК она будет исчисляться исходя из прожиточного минимума для трудоспособного лица (в расчете на месяц), установленного законом на 1 января отчетного налогового года (пп. 169.1.1 НК). В 2011 году НСЛ устанавливается в размере 50% от этого показателя (абзац восьмой п. 1 разд. XIX НК).

Перечень лиц, имеющих право на повышенную НСЛ, дополнен категориями плательщиков, которые нуждались в государственной поддержке. А именно: с 01.01.11 г. будет иметь право на НСЛ

- в размере 100% – налогоплательщик, который содержит двух или более детей в возрасте до 18 лет, – в расчете на каждого такого ребенка (пп. 169.1.2 НК);

- в размере 150% – налогоплательщик, бывший участником боевых действий на территории других стран в период после Второй мировой войны, на которого распространяется действие Закона от 22.10.93 г. №3551-XII «О статусе ветеранов войны, гарантиях их социальной защиты»

(кроме инвалидов I и II группы, имеющих право на 200%-ную НСЛ) (абзац «е» пп. 169.1.3 НК).

Не предусмотрено применение НСЛ в размере 150% для вдов и вдовцов (они будут пользоваться НСЛ на общих основаниях) и НСЛ в размере 200% – для лиц, которые имеют и воспитывают троих или более детей в возрасте до 18 лет (они будут пользоваться НСЛ в размере 100% как лица, содержащие двух или более детей).

Обращаю внимание налоговых агентов и налогоплательщиков, что в связи с изменением оснований для применения НСЛ (ранее действовал Закон №889, а с 01.01.11 г. действует НК) **налогоплательщики должны обновить заявления о применении НСЛ и подать их своим работодателям.** Такое заявление следует подать всем плательщикам, которые имеют право на НСЛ и желают ею пользоваться в 2011 году. **НСЛ начинает применяться** к начисленным доходам в виде заработной платы **со дня получения работодателем заявления** налогоплательщика о применении льготы и документов, подтверждающих такое право.

Налогообложение отдельных видов дохода

С 01.01.11 г. **изменен подход к налогообложению благотворительной помощи.** Отныне нецелевая благотворительная помощь, которая предоставляется резидентами – юридическими или физическими лицами в пользу налогоплательщика в течение отчетного налогового года совокупно в размере, не превышающем сумму дохода, который дает право на получение НСЛ, не облагается налогом. Напомню, что в соответствии с Законом №889 налогообложение такой помощи зависело от суммы месячного облагаемого налогом дохода налогоплательщика.

Изменен порядок налогообложения доходов от продажи недвижимости. Так, с 01.01.11 г. не облагается налогом доход, полученный налогоплательщиком от продажи (обмена) не чаще одного раза в течение отчетного налогового года жилого дома, квартиры или их части, комнаты, садового (дачного) дома (включая земельный участок), а также земельного участка, который не превышает норму безвозмездной передачи, определенной ст. 121 Земельного кодекса в зависимости от его назначения, при условии, что такое имущество находилось в собственности налогоплательщика свыше трех лет. Площадь недвижимости, которая продается с 01.01.11 г., не влияет на налогообложение. В ином случае доходы от продажи такой недвижимости облагаются налогом по ставке 5% (п. 172.1, 172.2 НК). При этом база налогообложения определяется исходя из цены, указанной в договоре купли-продажи, но не ниже оценочной стоимости такого объекта, рассчитанной органом, уполномоченным осуществлять такую оценку в соответствии с законом (п. 172.3 НК)

Порядок **налогообложения операций по продаже или обмену объектов движимого имущества** почти не изменился, однако и здесь **есть некоторые новации.** Как и ранее, доход налогоплательщика от продажи

(обмена) объекта движимого имущества в течение отчетного налогового года облагается налогом по ставке 5%. Такой доход определяется исходя из цены, указанной в договоре купли-продажи, но не ниже оценочной стоимости такого объекта (п. 173.1 НК). Исключением является доход, полученный от продажи одного из объектов движимого имущества в виде легкового автомобиля, мотоцикла, мотороллера не чаще одного раза в течение отчетного налогового года, который облагается налогом по ставке 1%. Такой доход определяется исходя из цены, указанной в договоре купли-продажи, но не ниже оценочной стоимости такого объекта и не ниже 25% стоимости такого же нового объекта движимого имущества (п. 173.2 НК). На сегодня ГНАУ консультируется с Минфином и Минюстом относительно определения базы налогообложения при продаже транспортных средств, которые не имеют новых аналогов.

Доход нерезидента

По нормам Закона № 889 доход, полученный на территории Украины физическими лицами-нерезидентами, облагался налогом по ставке 30%. С 01.01.11 г. доход нерезидентов в форме заработной платы, других поощрительных и компенсационных выплат или других выплат и вознаграждений, которые выплачиваются (предоставляются) в связи с трудовыми отношениями и по гражданско-правовым договорам; выигрыш в государственную и негосударственную денежную лотерею, выигрыш игрока (участника), полученный от организатора азартной игры, и другие доходы облагаются, как и доходы резидентов, по ставкам 15 и 17%. НК не предусмотрено подтверждение иностранцами статуса резидента (т. е. им не нужно обращаться в органы ГНС за подтверждением этого статуса). Однако при получении наследства, подарков, доходов от продажи недвижимого и движимого имущества иностранец должен подтвердить свой резидентский статус, в частности, нотариусу.

Налоговая скидка

Термин «налоговый кредит» в НК заменен на термин «налоговая скидка». Право на налоговую скидку будет иметь исключительно резидент. При этом не имеет значения, налогоплательщику присвоен идентификационный номер или у него есть отметка в паспорте об отказе от такого номера из-за своих религиозных убеждений. Как и раньше, общая сумма налоговой скидки, начисленная налогоплательщику в отчетном налоговом году, не может превышать начисленной ему заработной платы. Если налогоплательщик не воспользовался правом на начисление налоговой скидки по результатам отчетного налогового года, то такое право на следующие налоговые годы не переносится (пп. 166.4.3 НК).

Налогоплательщик имеет право на налоговую скидку по результатам отчетного налогового года при условии наличия оснований для ее начисления и документального подтверждения расходов, которые включаются в налоговую скидку (соответствующие платежные и расчетные документы, в

частности квитанции, фискальные или товарные чеки, приходные кассовые ордера, копии договоров, которые идентифицируют продавца товаров (работ, услуг) и их покупателя).

Перечень расходов, которые включаются в налоговую скидку, приведен в п. 166.3 НК и он практически не изменился по сравнению с перечнем расходов, которые давали право на налоговый кредит в соответствии с Законом №889. Дополнительно с 01.01.11 г. будет иметь право на налоговую скидку налогоплательщик, который в течение отчетного года перечислит сумму средств или передаст имущество в виде пожертвований или благотворительных взносов неприбыльным организациям, зарегистрированным в Украине и внесенным в Реестр неприбыльных организаций и учреждений на дату передачи таких средств и имущества, в размере, который не превышает 4% суммы его общего налогооблагаемого дохода такого отчетного года (пп. 166.3.2 НК).

Обращаю внимание всех налогоплательщиков, которые должны представлять годовую налоговую декларацию и имеют право на налоговую скидку по результатам 2010 года. Согласно пп. 49.18.4 НК срок представления годовой налоговой декларации физическими лицами – плательщиками налога на доходы физических лиц установлен до 1 мая года, следующего за отчетным (т. е. последним днем представления декларации о доходах за 2010 год будет 29 апреля 2011 года, ведь 30 апреля приходится на выходной день). Напомню, что по нормам Закона №889 годовая налоговая декларация представлялась до 1 апреля года, следующего за отчетным, а плательщики, которые имели право на налоговый кредит, могли представлять такую декларацию до конца года, следующего за отчетным.

Уплата НДФЛ и отчетность для налоговых агентов

НДФЛ уплачивается (перечисляется) в бюджет налоговыми агентами во время выплаты налогооблагаемого дохода налогоплательщикам (пп. 168.1.2 НК).

Порядок и сроки представления налогового расчета по форме №1ДФ остались без изменений (т. е. этот расчет представляется ежеквартально в сроки, установленные для квартальной отчетности).

Однако наряду с этим расчетом вводится налоговая декларация, которая будет представляться налоговыми агентами в сроки, установленные для месячной отчетности, то есть в течение 20 календарных дней месяца, следующего за отчетным. Следовательно, последним днем представления такой декларации за январь 2011 года будет 21 февраля 2011 года (поскольку 20 февраля приходится на воскресенье). Декларация содержит следующие сведения: общая сумма начисленных и выплаченных доходов и общая сумма начисленного и перечисленного в бюджет НДФЛ. Показатели налоговых деклараций за три месяца квартала должны соответствовать показателям формы № 1ДФ за этот квартал.

Командировки: что изменилось

Принятие Налогового кодекса (далее – НК) затронуло и командировочные расходы. Причем некоторые изменения уже вступили в силу, а некоторые начнут применяться только с 01.04.11 г. В консультации мы вместе изучим все нормы Кодекса, касающиеся командировок, и определим – как их правильно трактовать и применять.

Уже действующие нормы НК

С 01.01.11 г. изменились сроки для подачи Отчета об использовании средств, выданных на командировку или под отчет (далее – авансовый отчет). Теперь командированный работник должен отчитаться в течение **пяти банковских дней** после возвращения из командировки (пп. 170.9.2 НК).

Если в командировке работник пользовался корпоративной платежной карточкой и рассчитывался с ее помощью **наличными**, авансовый отчет, как и прежде, должен быть подан в течение **трех банковских дней** (пп. 170.9.3 НК).

Что касается использования карточки для **безналичных расчетов** – тут все не так просто. Если раньше законодательством был четко установлен 10-дневный срок подачи авансового отчета (пп. 9.10.4 «б» Закона от 22.05.03 г. №889-IV, далее – Закон №889), то теперь формулировка НК не позволяет сделать однозначный вывод. Ведь новая норма НК звучит так: если командированное лицо использовало корпоративную карточку для безналичных расчетов, а срок подачи авансового отчета не превышает 10 банковских дней, работодатель может продлить его до 20 банковских дней по уважительной причине (абзац «б» пп. 170.9.3 НК). Возможно, здесь присутствует опечатка – ведь стоит только убрать союз «а» и смысл предложения изменится в целом. Но если читать буквально, то получается, что работник должен предоставить авансовый отчет согласно общему правилу – в течение **пяти банковских дней**. А при наличии уважительных причин руководство предприятия может принять решение о продлении срока подачи отчета до 20 банковских дней.

Если работник получил аванс на командировку на **личную платежную карточку**, на него распространяется общее правило – он должен предоставить авансовый отчет в течение пяти банковских дней.

Как и прежде, после возвращения из командировки работник обязан вернуть в кассу или на банковский счет предприятия остаток неиспользованных средств (сумму излишне потраченных средств) до или вместе с подачей авансового отчета. Если срок возврата будет нарушен, работодатель должен будет применить к работнику штрафные санкции. Теперь НК не предусмотрено применение разных санкций в зависимости от срока возврата средств. Нет и понятия штрафа, который удерживался в размере 15% от суммы средств, не возвращенных в срок. Теперь в НК установлено **единое правило – сумма**, превышающая расходы командированного лица на такую командировку, **подлежит обложению НДФЛ** (пп. 170.9.1 НК).

Заметим – налогообложению подлежит сумма, которая превышает расходы на командировку, рассчитанные согласно разд. III НК (абзац «а» пп. 170.9.1 НК). Но разд. III НК вступает в силу только с 01.04.11 г., поэтому применять его положения пока нельзя. Как же быть? Заметим, что раньше аналогичную норму содержал Закон № 889 – тогда сумма командировочных расходов рассчитывалась согласно пп. 5.4.8 Закона о прибыли. Так как сейчас продолжает действовать Закон о прибыли, **рекомендуем** для расчета налогооблагаемой суммы **до 01.04.11 г. пользоваться пп. 5.4.8 Закона о прибыли.**

Обратите внимание: прежде чем облагать НДФЛ сумму вовремя не возвращенных средств, к ней необходимо применить **повышающий коэффициент 1,176471** (п. 164.5 НК). Это правило было и в Законе № 889, но всегда вызывало разногласия. Однако раньше формулировка Закона № 889 позволяла это сделать – ведь начисление доходов всегда происходит в денежной форме. Теперь же в НК появилась фраза «при начислении (**предоставлении**) доходов в любой неденежной форме». А это означает, что если доход получен в неденежной форме – необходимо применять коэффициент.

Что изменится с 01.04.11 г.

В связи со вступлением в силу 01.04.11 г. разд. III НК появится несколько новых правил, касающихся командировок. Проанализируем пп. 140.1.7 НК.

Расходы на командировки. К командировочным расходам, которые учитываются в целях налогообложения прибыли, теперь добавились:

- расходы на бронирование транспортных билетов и мест в местах проживания;

- расходы на аренду транспортных средств.

Если работник приобрел электронный билет, то для подтверждения его расходов на проезд теперь достаточно приложить к авансовому отчету посадочный талон и документ об оплате билета.

Суточные. С 1 апреля изменится максимальный размер суточных расходов. Теперь он установлен непосредственно в НК и зависит от минимальной заработной платы по состоянию на 1 января отчетного года:

- для командировок по Украине – не более 0,2 минимальной зарплаты (941,00 грн. $\times$ 0,2 = **188,20** грн.);

- для командировок за границу – не более 0,75 минимальной зарплаты (941,00 грн. $\times$ 0,75 = **705,75** грн.).

Необходимо **обратить внимание** на следующее:

- НК установил максимальный размер суточных, а значит, предприятия могут выплачивать работникам **суточные и в меньших размерах.**

Учитывая, что постановление КМУ от 23.04.99 г. №663 не утратило силу, рекомендуем не снижать размер суточных ниже 30 грн. (для украинских командировок) и 50 дол. США (для заграничных);

- суточными расходами НК называет расходы на питание и финансирование других личных потребностей физического лица, а значит, **макси-**

мальный размер суточных должен соблюдаться с учетом всех расходов на питание командированного лица.

Количество дней в командировке. Теперь в НК отсутствует понятие «пограничного контроля», а страны сгруппированы в зависимости от необходимости оформления визы для их посещения. Для расчета суммы суточных необходимо использовать такие документы:

- для Украины и стран, которые граждане Украины могут посещать без визы, – приказ о командировке и соответствующие первичные документы. Раньше обязательным документом было командировочное удостоверение. Теперь в НК о нем нет ни слова. При этом назвать его первичным документом тоже нельзя – он не содержит всех реквизитов, которые являются обязательными. Поэтому считаем, что такой документ уже не является обязательным;

- для стран, для посещения которых нужна виза (разрешение на въезд), – приказ о командировке и копию загранпаспорта (или заменяющего его документа), в котором присутствуют отметки служебного лица Госпогранслужбы.

Заметим, что Инструкция, утвержденная приказом Минфина от 13.03.98 г. №59 (далее – Инструкция №59), до сих пор содержит старые правила для определения количества дней в командировке. В частности, при командировке в страну с упрощенным пограничным контролем фактическое время пребывания определяется по отметкам в командировочном удостоверении (п. 1.5 разд. II Инструкции №59). Это не соответствует правилам НК, поэтому надеемся, что в ближайшем будущем в Инструкцию №59 все-таки будут внесены изменения.

Пример

Менеджер Семечкин А.И. согласно приказу о командировке был командирован в Москву с 10.01.11 г. по 18.01.11 г. Согласно железнодорожным билетам командированный отправился в Москву 10.01.11 г., а вернулся назад – 18.01.11 г.

Приказ о командировке свидетельствует о том, что менеджер Семечкин А.И. находился в командировке 9 дней. В то же время транспортные билеты являются дополнительным основанием для расчета суммы суточных за 9 дней согласно пп. 140.1.7 НК. И хотя Инструкция №59 требует наличия отметок в командировочном удостоверении, считаем, что следует придерживаться правил НК. Ведь налоговые последствия при начислении повышенных суточных возникнут у предприятия по правилам НК, а он гласит – облагаться НДФЛ будет сумма, которая превышает расходы на командировку, рассчитанные согласно разд. III НК. Для включения командировочных расходов в состав расходов менеджер должен приложить к авансовому отчету документы, которые подтвердят связь командировки с хозяйственной деятельностью предприятия (пп. 140.1.7 НК).

Налоговые соцльготы в 2011 году: размеры и документы

НКУ закрепил новые правила в предоставлении налоговых соцльгот, которых бухгалтерам надо придерживаться, уже начисляя зарплату за январь. О том, как это правильно сделать, мы и расскажем в нашей консультации.

ПРАВИЛО 1. Налоговую социальную льготу применяют к доходу, начисленному в пользу налогоплательщика в течение отчетного налогового месяца как зарплата (другие приравненные к ней согласно законодательству выплаты, компенсации и вознаграждения). В частности, льготу применяют к отпускным и больничным. **Льготу нельзя применять к:**

- доходам налогоплательщика, иным, нежели зарплата;
- зарплате, которую налогоплательщик получает в течение отчетного налогового месяца одновременно с доходами, **выплачиваемыми из бюджета**, в виде стипендии, денежного или имущественного (вещевого) обеспечения учащихся, студентов, аспирантов, ординаторов, адъюнктов, военнослужащих;
- доходу самозанятого лица от проведения предпринимательской деятельности, а также другой независимой профессиональной деятельности.

ПРАВИЛО 2. Льготу применяют только по одному месту начисления (выплаты) зарплатного дохода, **исключительно на основании поданного налогоплательщиком заявления**. Причем КМУ установил, что такое **заявление нужно подавать по форме, которую разработает и утвердит ГНС Украины** (Порядок № 1227). На сегодня такая форма не утверждена. Поэтому налогоплательщики вправе подать такое заявление в произвольной форме, а **после утверждения формы заявления составить его повторно**.

Однако заявления достаточно только для общей налоговой льготы. Для льгот, предусмотренных пп. пп. 169.1.2 – 169.1.4 НКУ нужны еще и другие документы. Какие именно, **см. в таблице**. При этом **льготу к зарплате госслужащих применяют** при ее начислении **без соответствующих заявлений**, но с предоставлением подтверждающих документов для установления размера льготы.

№ п/п	Лица, которым предоставляют льготу	Документы, предоставляемые для подтверждения права на льготу	Размер льготы
1	Любой налогоплательщик (пп. 169.1.1 НКУ)	1) заявление об избрании места применения налоговой социальной льготы, по форме, утвержденной ГНС Украины (далее – заявление о применении льготы)	470,50 грн (общая)

2	Налогоплательщик, который содержит двух или более детей в возрасте до 18 лет (пп. 169.1.2 НКУ)	1) заявление о применении льготы; 2) копия свидетельства (дубликата свидетельства) о рождении ребенка (детей) или документа, подтверждающего установление отцовства, или документов, подтверждающих возраст ребенка (детей), утвержденных соответствующим органом страны, в которой иностранное физическое лицо – налогоплательщик постоянно проживало до прибытия в Украину; 3) копия решения органа опеки и попечительства об установлении опеки или попечительства (если с заявлением обращается опекун или попечитель)	470,50 грн (100% общей) в расчете на каждого ребенка, которого содержат
3	Налогоплательщик, который содержит ребенка-инвалида (пп. «б» пп. 169.1.3 НКУ)	1) заявление о применении льготы; 2) копия свидетельства (дубликата свидетельства) о рождении ребенка (детей) или документа, подтверждающего установление отцовства, или документов, подтверждающих возраст ребенка (детей), утвержденных соответствующим органом страны, в которой иностранное физическое лицо – налогоплательщик постоянно проживало до прибытия в Украину; 3) копия решения органа опеки и попечительства об установлении опеки или попечительства (если с заявлением обращается опекун или попечитель); 4) пенсионное удостоверение ребенка или справка МСЭК для заявителя, который содержит ребенка-инвалида в возрасте от 16 до 18 лет; 5) медицинское заключение, выданное заведениями Минздрава в установленном порядке (если с заявлением обращается налогоплательщик, который содержит ребенка-инвалида в возрасте до 16 лет)	705,75 грн (150% общей) в расчете на каждого ребенка-инвалида в возрасте до 18 лет
4	Одинокaя мать (отец), вдова (вдовец) или опекун, попечитель (пп. «а» пп. 169.1.3 НКУ) Примечание. Одинокой матерью (отцом) или опекуном, попечителем считаются лица, которые на момент применения работодателем льготы, имея ребенка (детей) в возрасте до 18 лет, не состоят в браке, зарегистрированном согласно закону	1) заявление о применении льготы; 2) копия свидетельства (дубликата свидетельства) о рождении ребенка (детей) или документ с указанием сведений об отце ребенка в Книге регистрации актов гражданского состояния или документов, подтверждающих возраст ребенка (детей), утвержденных соответствующим органом страны, в которой иностранное физическое лицо – налогоплательщик постоянно проживало до прибытия в Украину; 3) копия решения органа опеки и попечительства об установлении опеки или попечительства (если с заявлением обращается опекун или попечитель); 4) копии свидетельства о браке и свидетельства о смерти (если с заявлением обращается вдова или вдовец); 5) копия паспорта	705,75 грн (150% общей) в расчете на каждого ребенка в возрасте до 18 лет

		Примечание. Что интересно, во времена Закона о доходах при предоставлении аналогичной льготы (одиноким матери (отцу) налоговики хотели видеть еще и: – копию свидетельства о разводе; – подтверждение совместного проживания с ребенком или его содержания: справку ЖЭКа или справку органа опеки либо решение суда, или нотариально заверенный договор между бывшими мужем и женой относительно осуществления родительских прав и исполнения обязанностей тем из них, кто проживает отдельно от ребенка	
5	Налогоплательщик, являющийся пострадавшим от Чернобыльской катастрофы 1-й или 2-й категорий, включая лиц, награжденных грамотами Президиума ВР УССР в связи с участием в ликвидации последствий аварии на ЧАЭС (пп. «в» пп. 169.1.3 НКУ)	1) заявление о применении льготы; 2) копия удостоверения (дубликата удостоверения) установленного образца: – гражданина (гражданки), который (которая) пострадал (пострадала) вследствие Чернобыльской катастрофы, категории 1 серии А с оттиском штампа «Перерегистрировано» и записью о дате перерегистрации, а также вкладным установленным образцом; – участника ликвидации последствий аварии на Чернобыльской АЭС категории 2 серии А с оттиском штампа «Перерегистрировано» и записью о дате перерегистрации; – гражданина (гражданки), эвакуированного (эвакуированной) в 1986 году из зоны отчуждения, категории 2 серии Б; – гражданина (гражданки), который (которая) постоянно проживал (проживала) в зоне безусловного (обязательного) отселения с момента аварии до принятия решения Правительства Украины об отселении (распоряжение Совета Министров УССР от 28.06.89 г. №224), категории 2 серии Б; 3) копия грамоты Президиума ВР УССР за участие в ликвидации последствий Чернобыльской катастрофы (предоставляют лица, награжденные такой грамотой)	705,75 грн (150% общей)
6	Учащийся, студент, аспирант, ординатор, адъюнкт – по месту работы (пп. «г» пп. 169.1.3 НКУ)	1) заявление о применении налоговой социальной льготы Примечание. Предоставление других документов Порядком №1227 не предусмотрено. Вместе с тем во времена действия Закона о доходах ГНС Украины требовала прилагать к заявлению справки из учебного заведения о том, что лицо учится и по условиям его обучения не предусмотрена выплата стипендии из бюджета (см. письмо ГНАУ от 06.07.04 г. №12428/7/17-3117)	705,75 грн (150% общей)

7	Инвалид I или II группы, в том числе с детства (пп. «г» пп. 169.1.3 НКУ)	1) заявление о применении льготы; 2) копия пенсионного удостоверения или справка МСЭК	705,75 грн (150% общей)
8	Лицо, которому присуждена пожизненная стипендия как гражданину, претерпевшему преследования за правозащитную деятельность, включая журналистов (пп. «д» пп. 169.1.3 НКУ)	1) заявление о применении льготы; 2) копия акта Президента Украины о назначении указанной стипендии;	705,75 грн (150% общей)
9	Участник боевых действий на территории других стран в период после Второй мировой войны, на которого распространяется действие Закона №3551, кроме лиц, упомянутых в строке 11 этой таблицы (пп. «е» пп. 169.1.3 НКУ)	1) заявление о применении льготы; 2) копия удостоверения участника боевых действий, выданного соответствующими органами, или документов, подтверждающих участие в боевых действиях в период после Второй мировой войны	705,75 грн (150% общей)
10	Герой Украины, Герой Советского Союза, Герой Социалистического труда или полный кавалер ордена Славы или Трудовой Славы, лицо, награжденное четырьмя и более медалями «За отвагу» (пп. «а» пп. 169.1.4 НКУ)	1) заявление о применении льготы; 2) соответственно, копии орденской книжки Героя Украины, Героя Советского Союза или Героя Социалистического труда, или копии орденских книжек кавалеров орденов Славы или Трудовой Славы трех степеней, или справки либо другие документы, подтверждающие присвоение упомянутых званий, награждение орденами Славы или Трудовой Славы трех степеней и четырьмя медалями «За отвагу»	941,00 грн (200% общей)
11	Участник боевых действий во время Второй мировой войны или лицо, которое в то время работало в тылу, инвалид I и II группы из числа участников боевых действий на территории других стран в период после Второй мировой войны, на которых распространяется действие Закона № 3551 (пп. «б» пп. 169.1.4 НКУ)	1) заявление о применении льготы; 2) копия удостоверения участника боевых действий, выданного соответствующими органами, или документов, подтверждающих участие в боевых действиях во время Второй мировой войны; 3) пенсионное удостоверение или справка МСЭК; 4) документы, подтверждающие факт работы в тылу во время Второй мировой войны	941,00 грн (200% общей)

12	Бывший узник концлагерей, гетто и других мест принудительного содержания во время Второй мировой войны или лицо, признанное репрессированным или реабилитированным (пп. «в» пп. 169.1.4 НКУ)	1) заявление о применении льготы; 2) справка, выданная компетентными органами, или документы, содержащие необходимые сведения о факте признания лица репрессированным или реабилитированным; 3) копия удостоверения жертвы нацистских преследований	941,00 грн (200% общей)
13	Лицо, которое было насильно вывезено с территории бывшего СССР во время Второй мировой войны на территорию государств, находившихся в состоянии войны с бывшим СССР или оккупированных фашистской Германией и ее союзниками (пп. «г» пп. 169.1.4 НКУ)	1) заявление о применении льготы; 2) копия удостоверения жертвы нацистских преследований или справки, выданные компетентными органами, или документы, содержащие необходимые сведения о факте насильственного вывоза с территории бывшего СССР во время Второй мировой войны на территорию государств, находившихся в состоянии войны с бывшим СССР или оккупированных фашистской Германией и ее союзниками	941,00 грн (200% общей)
14	Лицо, которое находилось на блокадной территории бывшего Ленинграда (Санкт-Петербург, Российская Федерация) в период с 08.09.41 г. по 27.01.44 г. (пп. «Г» пп. 169.1.3 НКУ)	1) заявление о применении льготы; 2) документы, содержащие необходимые сведения о факте пребывания на блокадной территории бывшего Ленинграда (Санкт-Петербург, Российская Федерация) в период с 08.09.41 г. по 27.01.44 г.	941,00 грн (200% общей)

В заявлении о применении налоговой соцльготы советуем побеспокоиться о записи соответствующего подпункта пункта 169.1 НКУ в котором названа категория льготника.

ПРАВИЛО 3. Право на льготы в 2011 году сохраняется в каждом из месяцев, за который предоставляют льготу, только если зарплата лица за этот месяц не превышает **1320 грн** (941 грн x 1,4 и округленные до ближайших 10 грн – пп. 169.4.1 НКУ).

Если налогоплательщик получает доходы в виде зарплаты за период ее сохранения согласно законодательству, в том числе за время отпуска или нахождения налогоплательщика на больничном, то для определения предельной суммы дохода, дающего право на получение льготы, такие доходы (их часть) относят к соответствующим налоговым периодам, за которые они начислены.

Обратите внимание!

Согласно НКУ больничные учитывают при определении максимальной суммы заработка, дающей право на налоговую социальную льготу.

Кроме того, право на льготу, о которой речь идет в **строке 2 таблицы (далее – льгота на детей)**, сохраняется за **одним из родителей**, если его месячная зарплата **не больше суммы, определенной умножением 1320 грн на количество содержащихся им детей** (в возрасте до 18 лет). Другой из родителей может воспользоваться льготой на детей, только если его зарплата меньше или равна 1320 грн. Иначе право на налоговую соцльготу он теряет.

Дабы подтвердить право на повышенный размер зарплаты, дающий право на льготу на детей, плательщику достаточно попросить об этом в заявлении и указать, что муж (жена) при получении льготы на детей по месту работы не пользуется правом на увеличение размера дохода кратно количеству детей.

Но лучше, чтобы плательщик предоставил справку, выданную работодателем второго из супругов, о том, что он не пользуется повышенным размером дохода, дающего право на льготу на детей, а если он нигде не работает – справку из центра занятости.

ПРАВИЛО 4. Если плательщик имеет право на льготу по двум (трем и т. д.) основаниям, то ему предоставляют одну из них – наибольшую (п. 169.3 НКУ). Правда, существует исключение. Льготу, упомянутую в **строке 3 таблицы** (льгота на содержание ребенка-инвалида), можно добавлять к льготе из **строки 2 таблицы** (льгота на детей), если лицо содержит двух и более детей, в т. ч. ребенка-инвалида (детей-инвалидов).

Внимание!

Применять льготу на детей (**строка 2 таблицы**), а также детей-инвалидов (**строка 3**) и одиноких матерей (**строка 4**) одновременно с общей льготой НКУ не разрешает.

ПРАВИЛО 5. Льготу начинают применять к начисленным доходам в виде зарплаты со дня получения работодателем заявления о применении льготы и всех соответствующих документов.

Вместе с тем авторы Научно-практического комментария к НКУ указывают: *«налоговая социальная льгота начинает применяться к начисленным доходам в виде заработной платы со дня получения работодателем заявления налогоплательщика о применении льготы и документов, подтверждающих такое право. Исходя из этого, рациональным решением является подавать заявление о применении налоговой социальной льготы к доходу, начисленному в пользу плательщика как заработная плата, или изменении места применения в течение месяца, предшествующего выбранному месяцу, для применения льготы или при подаче заявления о зачислении на работу.*

Если заявление о применении налоговой социальной льготы подается в течение месяца, в котором налогоплательщик хочет получить и имеет право на льготу, то она будет применяться к части месячного дохода, приходящейся на количество дней с момента подачи заявления.

Однако, как известно любому бухгалтеру, **зарплату начисляют в последний рабочий день месяца**. Поэтому, принимая во внимание положение абз. 2 пп. 169.2.2 НКУ мы делаем другой вывод: **даже если налогоплательщик подал заявление в последний рабочий день месяца, льготу к его зарплате за этот месяц применяют**. То есть никакого пропорционального деления дохода на тот, к которому применяют льготу и к которому не применяют, делать не нужно.

Но в любом случае **советуем оформлять заявления на налоговые социальные льготы первым рабочим днем месяца, с которого их планируют предоставлять, или же днем устройства на работу**.

ПРАВИЛО 6. Налоговую социальную льготу предоставляют с учетом последнего месячного налогового периода, в котором налогоплательщик умер или объявляется судом умершим либо признается судом без вести отсутствующим, или теряет статус резидента, **либо был уволен с места работы** (пп. 169.3.4 НКУ). Как видим, льготу в месяце увольнения по нормам НКУ можно применять (в отличие от Закона о доходах). Самого же работника следует проинформировать: в случае устройства на работу в том же месяце, в котором он уволился, заявление о применении льготы нужно подавать уже со следующего месяца. Это связано с тем, что при применении льготы обоими работодателями такой налогоплательщик потеряет право на льготу с этого месяца и будет вынужден для восстановления права на нее уплатить штраф в размере 100% неудержанного налога по всем местам применения льготы.

ПРАВИЛО 7. Прекращают предоставлять льготу с налогового месяца:

1) о котором работник попросил в заявлении об отказе от льготы. Что интересно, законодательство не закрепляет правило, по которому такое заявление надо подавать по установленной форме;

2) льготы на детей, упомянутые в **строках 2,3 и 4 таблицы**, предоставляют до конца года, в котором они достигают 18 лет (в случае смерти ребенка – до конца года, на который она приходится). Однако право на получение такой льготы теряется в случае лишения налогоплательщика родительских прав или если он отказывается от ребенка или передает ребенка на государственное содержание, в том числе в заведения для детей-сирот и детей, лишенных родительской опеки, независимо от того, берется плата за такое содержание или нет, а также если ребенок становится курсантом на условиях его полного содержания. Тогда право на льготу утрачивается начиная с налогового месяца, в котором произошло такое событие;

3) предоставление льгот, упомянутых в **строках 5-9 таблицы**, приостанавливается с налогового месяца, следующего за месяцем, в котором налогоплательщик теряет соответствующий статус, дававший право на льготу.

**Обзор консультаций подготовила
руководитель финансово-хозяйственного Управления,
главный бухгалтер ЦК ПМГУ В.С. Сундеева**

НАДО ЛИ ПОДАВАТЬ ЗАЯВЛЕНИЕ НА НАЛОГОВУЮ СОЦИАЛЬНУЮ ЛЬГОТУ В 2011 ГОДУ

Обязаны ли все без исключения наемные работники, которые имеют право и желают воспользоваться налоговой социальной льготой, подать заявление для ее применения в январе 2011 года? Если да, то по какой форме это делать?

ОТВЕТ: Все наемные работники (кроме госслужащих), желающие в 2011 году пользоваться налоговой социальной льготой по ст. 169 Налогового кодекса Украины (далее – НКУ), должны подать заявление о ее применении. Это следует сделать независимо от того, пользовался ли налогоплательщик налоговой соцльготой согласно Закону Украины «О налоге с доходов физических лиц» от 22.05.03 г. №889-IV. Далее об этом подробнее.

На основании п. 169.2 НКУ налоговую соцльготу применяют к начисленному налогоплательщику месячному доходу в виде зарплаты **только по одному месту его начисления (выплаты)**. Этот же пункт устанавливает: плательщик подает работодателю **заявление о самостоятельном избрании места применения налоговой социальной льготы (далее – заявление)**. Также если плательщик имеет право на применение налоговой соцльготы, превышающей предусмотренную пп. 169.1.1 НКУ (общая льгота – 470,50 грн), он указывает о таком праве в заявлении о применении льготы, к которому прилагает надлежащие подтверждающие документы.

Единственное исключение из общего правила – госслужащие. НКУ предусматривает, что к их зарплате льготу применяют уже с начала начисления зарплаты и до завершения начисления таких доходов **без подачи соответствующих заявлений, но с предоставлением подтверждающих документов для установления размера льготы**.

Их Перечень приведен в Порядке предоставления документов для применения налоговой социальной льготы, утвержденном постановлением КМУ от 29.12.10 г. №1227. В частности, в нем указано: налогоплательщик подает работодателю заявление об избрании места применения налоговой соцльготы по форме, установленной Государственной налоговой службой. Сейчас длится процесс разработки и утверждения такой формы. Но ведь льготу надо применять (в т. ч. в месяце увольнения работника). Поэтому до утверждения ГНС Украины формы заявления (для обеспечения реализации налогоплательщиками права на льготу) налогоплательщик может подавать его в произвольной форме. А ориентиром при оформлении такого заявления будет его старая форма, утвержденная приказом ГНАУ от 30.09.03 г. №461. Для удобства предлагаем Вашему вниманию образец такого заявления (прилагается).

ОБРАТИТЕ ВНИМАНИЕ: налоговую соцльготу начинают применять к **начисленным доходам в виде зарплаты** со дня получения работодателем заявления налогоплательщика о применении льготы и документов, подтверждающих такое право. Поскольку налогооблагаемым доходом выступает общий

місячний налогооблажаемый дохід, то, даби почати отримувати відповідну податкову соціальну пільгу з січня, **рекомендуємо подавати таке заявлення до проведення роботодавцем процедури нарахування доходу і утримання податку з нарахованого за січень зарплати.**

Таким чином, всім фізлицям-налогоплательщикам, які бажають скористатися податковою соціальною пільгою з січня 2011 року і мають на це право, необхідно обов'язково подати своєму роботодавцю (тільки по одному місцю виплати зарплати) заявлення на отримання пільги.

Приложение к консультации. Публикується на мові оригіналу.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Працедавцю _____
від _____,
ідентифікаційний номер платника податків,

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

працюючого(-ої) _____
(посада)

ЗАЯВА

про застосування податкової соціальної пільги

1. Прошу застосовувати до нарахованого мені доходу у вигляді заробітної плати податкову соціальну пільгу в розмірі, визначеному в підпункті _____ пункту 169.1 статті 169 (посилання на норму, відповідно до якої буде отримуватися пільга)

Податкового кодексу України (далі — ПКУ).

2. Для застосування податкової соціальної пільги надаю такі документи:

- 1) _____;
- 2) _____;
- 3) _____;
- 4) _____;
- 5) _____;

(назва документа та його реквізити)

Наведена інформація є достовірною.

3. Мені відомо, що згідно з підпунктом 169.2.1 пункту 169.2 статті 169 ПКУ податкова соціальна пільга застосовується виключно за одним місцем нарахування (виплати) місячного доходу у вигляді заробітної плати.

«__» _____ 20__ року _____
(підпис)

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК